

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četr strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 120.

Nemški nacionilizem na delu.

S Hitlerjem je prišel v Nemčiji na vlado nemški radikalizem. Hitler je umel zajeti povojno nezadovoljnost med nemškim ljudstvom in nemškonalionalno politično pohlepnost ter ji dati organizatorno obliko. Ko je pri volitvah v državni zbor 5. marca zbral za svoje kandidate 44% vseh volilcev, ki so oddali svoje glasove, je strnil svoje vrste ter jih postavil v bojno falango. Geslo je bilo: »Zoper notranje in zunanje sovražnike!«

Kateri so bili notranji sovražniki hitlerjanstva? Komunisti in socialni demokratje. Pri volitvah 5. marca so komunisti kljub narodno-socialističnemu terorju dobili 4.845.379 glasov, socialni demokratje pa 7.176.505. Marksizem (nauk socialne demokracije in komunistov, od skupnega očeta Karla Marкса imenovan) je torej dobil pri zadnjih volitvah 12.021.884, Hitler pa 17.265.823, torej samo za 14% več.

Ko se je narodno-socialistična fronta obrnila proti komunistom in socialnim demokratom, je svet pričakoval, da bo marksizem tudi zbral svoje jako številne vrste ter sprejel borbo na življenje in smrt. Marksizem pa je svet iznenadil. Nikjer ni bilo odpornosti, komunisti in socialisti so rajše mesto borbe na življenje sprejeli prostovoljno smrt. Pokazali so primeroma veliko manj odporne sile nego svojčas italijanski socializem v borbi s fašizmom. Nemški marksizem, razčlenjen v komunistično in socialno-demokratsko stranko, je pokazal, da je velik v grožnjah, obljubah in hujskanju, toda majhen, pritlikavsko majhen v dejanju in boju.

Svet je čakal, ali bo Hitler svojo bojno falango obrnil proti centru, proti stranki nemških katoličanov. To se pa ni zgodilo. Vodja narodnih socialistov je stopil v pogajanja s centrom, da bi se iznebil njegovega nasprotovanja. Šel je še dalje. Da bi se iznebil nasprotovanja katol. duhovščine, se je podredil ukrepom konference nemških škofov ter sprejel njihove zahteve. Hitler dobro ve, da bi mogla borba zoper katoličane in katoliško Cerkev postati za njega in njegovo stranko usodna, zato svoje bojne falange ni obrnil proti katoličanom. Ker pa mu je po porazu komunistov in socialnih demokratov iz taktičnih razlogov bil potreben notranji sovražnik, ob katerem bi se izdivjala bojaželjnost njegovih mladih pristašev, je začel borbo zoper žide. V tej borbi je podlegel. Vesoljno židovstvo je prišlo svojim preganjanim rojakom na

pomoč in Hitler, boječ se gospodarskega bojkota finančno močnega židovstva, je zapovedal umik.

Kaj pa zunanji sovražniki? Kot take smatra nemški radikalizem vse tiste narode in države, katerim je Nemčija po svetovni vojni morala odstopiti kaj zemlje, ki je prej bila v njeni oblasti. Zagrizeni nemški nacionalizem se ne vprašuje, ali je ta zemlja, ki jo je Nemčija izgubila, narodnostno pripadala njej ali pa drugemu narodu. Nemški radikalizem kriči: »To smo izgubili, to hočemo nazaj!« Ko je Nemčija po vojni s Francijo leta 1870 v verzajski mirovni pogodbi dobila od Francije Alzacijo in Loreno, ki je prej več sto let bila v posesti Francije, je bilo to kajpada pravilno. Ko pa je Francija po svetovni vojni v verzajski mirovni pogodbi leta 1919 dobila Alzacijo in Loreno od Nemčije nazaj, zahteva nemški nacionalizem revizijo verzajske pogodbe.

Svoje revizionistične težnje obrača nemški socialni nacionalizem predvsem proti Poljski. Po delitvi nekdanje poljske države v 18. stoletju je Prusija vzela precejšnje dele poljske zemlje, obljubene od Poljakov. Te pokrajine je upravljala tako, da je hotela čimprej vse poljsko prebivalstvo ponemčiti. Ustvarila je celo zakon, ki je odvezal zemljo Poljakom-domačinom ter jo dajal priseljenim Nemcem. To je vse po moralnih pojmi nemškega nacionalizma bilo dovoljeno. Verzajska mirovna pogodba je novo-vzpostavljeni Poljski dodelila od Poljakov obljubene pokrajine Nemčije, ne sicer vse, pa vsaj velik del. To pa nemškemu radikalizmu ni prav in zato zahteva revizijo te pogodbe ter da se vrne Nemčiji predvsem poljski koridor (zveza) do morja in poljska Šlezija.

Revizija mirovnih pogodb je postala zahteva nemške zunanje politike, odkar je njeno vodstvo prešlo v roke nemškega radikalnega nacionalizma. V tej točki si podajata roko nemški in italijanski fašizem. Fašistična Italija je bila prva od velesil, ki je začela spuščati v svet revizionistične rakete. S tem umetnim ognjem je hotela priti na pomoč svoji varovanki — Madžarski, ki še vedno sanja sanje o kraljestvu kronske sv. Štefana. Hitlerjanska Nemčija je druga velesila, ki razburja svet z revizionističnimi zahtevami.

Te zahteve zadevajo predvsem slovanske države, ki so bile ustanovljene kot rezultat svetovne vojne. Revizionizem torej razpihuje sovraštvo med slo-

vanstvom in nemštvom. Revizionizem hoče slovanstvo zopet podjarmiti nemški in italijanski oblasti. Tega ne bodo Slovani nikdar dovolili. Med vojno so se kljub temu, da niso imeli svojih narodnih držav, odločno borili zoper nemško in italijansko nacionalno osvajalnost. Svetovna vojna, ki jo je sam nemški kancler Bethman-Hollweg proglašil kot vojno med nemštvom in slovanstvom, je slednjemu prinesla zmaggo. Ali hočeta nemški in italijanski fašizem spraviti na človeštvo spet takšno gorje, kakor je bila svetovna vojna? Ako nočeta, morata komandirati molk revizionističnim trompetam.

O Veliki noči so te trompete res nekoliko onemele. Razlog je v tem, ker jih ostali svet, ki ni vključen v spone fašizma, ne sliši rad. Svet potrebuje miru, in kdor je za mir, mora biti proti revizionizmu. To je na veliki četrtletni jasno povedla fašizmu Anglija. V spodnji zbornici je bila razprava o takozvanem direktoriju 4 velesil nad Evropo, kakor si ga je zamislil Mussolini in za katerega je hotel pridobiti in deloma tudi že pridobil angleškega ministrskega predsednika Macdonalda. Spričo nevarnosti, ki jo predstavlja točka o revizionizmu v Mussolinijevem načrtu, je Macdonald izjavil, da ni imel nikoli na umu drugačne revizije mirovnih pogodb, kakor v mirovnem duhu in v okvirju Zveze narodov, pri čemer bi male države sodelovale z istimi pravicami kot velike. Jako ostre besede je izpregovoril na naslov nemškega nacionalizma znani angleški politik in državnik Austen Chamberlain. Sedanje stanje v Nemčiji je označil kot novo izdajo starega prusaštva, toda z dodatkom divjaštva, ki se je razvilo vstric z nacionalno oholostjo in tesnosrčnostjo, ki ne moreta več prenašati niti navzočnosti pripadnikov drugih plemen. Ali hočejo s tako vlado razpravljati o reviziji mirovnih pogodb? Prepričan sem, nadaljuje Chamberlain, da naša država ne more niti trenutek misliti na to, da bi padla pred Hitlerjem ali pa pred silo sploh na kolena. — Veliki teden so torej fašistični revizionisti dobili iz Anglije jako mrzel tuš, ki je nekoliko ohladil ogenj njihovega revizionističnega navdušenja. Toda njihova narava, nagnjena k sili, jih bo, tako se je bati, kmalu zopet zapeljala na poti, ki ogrožajo mirno sožitje med narodi.

„Slov. Gospodar“ stane:

celoletno 32 Din,
polletno 16 Din,
četrletno 9 Din.

Iz Avstrije. Vlada bo izdala nujno naredbo, s katero bo prepovedala nošnje strankarskih krojev po vsej državi. Po Avstriji se širijo verjetne vesti, da je došlo med socialnimi demokrati do resnih nesoglasij in da bo odstopil voditelj avstrijskih socialistov dr. Otto Bauer.

Kako hočejo pomagati kmetu na Romunskem? Vse romunske stranke, izvemši liberalce, so se zedinile na zakon, ki bi naj ozdravil obveznosti malih posestnikov. Dolgovi posestnikov do 10 ha bodo deležni petletnega moratorija (odloga plačil) z obrestno mero 1%. Če bi pa upniki hoteli ustaviti moratorij, se jim znižajo njihove terjatve za 50 odstotkov. Za druge dolgove velja obrestna mera 4%. Isti pogoji veljajo tudi za lastnike od 10 do 50 ha. Upniki lahko ponudijo znižanje svojih terjatev za 33 odstotkov. Nadaljne olajšave so predvidene za sporazume z malimi lastniki mestnih hiš.

Na svetovno gospodarsko konferenco, ki prične dne 20. aprila v prestolici ameriških Združenih držav v Washingtonu, je povabljenih 44 držav in med temi tudi naša. Jugoslavijo bo zastopal na teh posvetovanjih naš ameriški poslanik dr. Leonid Pitamic.

Ali bodo podrli kip Srca Jezusovega? V našem listu smo že poročali, da stoji v španskem mestu Bilbao prekrasen kip Srca Jezusovega, izdelan v ogromnih dimenzijah, prava umetnina. Ta kip je pri neki mednarodni umetniški tekmi dobil prvo darilo. Framasonom, liberalcem in socialistom pa je ta kip trn v peti in zato so v občinskem svetu mesta Bilbao z enim glasom večine sklenili, da se mora kip odstraniti. Ta sklep je vzbudil viharje protestov. Najprej je protestiralo prebivalstvo mesta in okolice, ki se je zbralo na zborovanju, obiskanem od več tisočev ljudi. Mestna policija pa je odredila razpust zborovanja, ko so zborovalci ogorčeno zahtevali, da se sklep občinskega sveta ne sme izvršiti. Val protestov je šel naprej ter se razširil na razne španske pokrajine. Zadnji čas je ta val tudi zajel špansko akademijo lepih umetnosti v Madridu. V upravnem odboru te akademije, ki mu načeluje grof Romanones in v katerem so zastopane tudi svobodomiselnosti in protiverske skupine, je bil enoglasno sprejet protest zoper sklep občinskega sveta v Bilbao, da se kip Srca Jezusovega podere. Bilbauski svobodomiselnosti in socialisti pa so tako zakrknjeni grešniki, da se ne brigajo za noben protest. Edino, kar jim dela skrbi, je vprašanje, kdo naj nosi stroške tega podiranja. Odbor, ki je pred leti postavil ta spomenik, noče nič slišati o tem, da bi ga podrli na svoje stroške. Tako bo moral stroške, ki so proračunani v znesku 10.000 pezov, prevzeti občinski svet. Temu pa se, kakor danes vsakemu občinskemu zastopu, v finančnem oziru prav slabo godi, in je finančni odsek že protestiral proti temu, da bi se kip podrł na stroške mestne občine.

Velike protinemške demonstracije se vršijo po Poljskem. Na protestnih zborovanjih napovedujejo bojkot nemškemu blagu, zlasti nemškim filmom, časopisju in knjigam. Na Poljskem ne bodo več predvajali nemške glasbe, niti ne prenašali nemškega radija.

S koliko oboroženo silo razpolagajo Nemci pod Hitlerjem? Nemčija že razpolaga z nad tričetr milijona vojaško izvežbanih mož. Reichswehr šteje 100 tisoč, mornarica 16.000, pomožna policija 45.000, varnostna policija 120 tisoč, oborožene narodno-socialistične napadalne čete 430.000, Stahlhelm 60 tisoč, skupno torej 772.000 mož. Za fronto je takoj na razpolago 282.000 mož. Tretino narodno-socialističnih napadalnih čet tvorijo bivši bojovniki. V teku šestih tednov bi se lahko končalo vojaško vežbanje nadaljnjih 150.000 mož, ostalih pa v 4 mesecih. Pomožna policija in narodno-socialistične čete se ne vežbajo samo z infanterijskim orožjem, temveč tudi z ročnimi granatami, strojnimi in metalci min. Posebno pozornost posvečajo letalskemu naraščanju. Uspešno so bili izvršeni poskusi, da se civilno letalstvo v primeru potrebe takoj pretvori v vojno letalstvo.

Z japonske-kitajskega bojišča na Daljnem vzhodu. Japonska konjenica je zasedla obmejni postaji vzhodno kitajske železnice Pogranicnajo in Mančuli. S to zasedbo je prekinjen promet med Rusijo in Daljnim vzhodom.

nani v znesku 10.000 pezov, prevzeti občinski svet. Temu pa se, kakor danes vsakemu občinskemu zastopu, v finančnem oziru prav slabo godi, in je finančni odsek že protestiral proti temu, da bi se kip podrł na stroške mestne občine.

V Mehiki vzpianteva borba zoper sv. Cerkev iznova. Pravzaprav se v zadnjih letih nikdar ni umirila. Če se je v eni državi proticerkvena strast podela, pa je v drugi hujše izbruhnila. Vodstvo proticerkvenega boja imajo v svojih rokah framasoni in socialisti, ki so dobri režiserji. Da ne bi zanimanje za preganjanje Cerkve izginilo med prebivalstvom, se vprizori zdaj v tej, zdaj drugi državi nasilno preganjanje vernikov, zlasti duhovnikov. Zdaj je na vrsti država Guadalajara. Že meseca februarja so tamošnji katoličani priredili ogromno zborovanje, na katerem so protestirali zoper krivice, ki se delajo Cerkvi, osobito zoper preganjanje duhovnikov. Sredi med zborovanjem pa se je v dvorani pojavila policija, ki je s surovo silo razgnala zborovalce. Po tem zborovanju se je zapiranje duhovnikov nadaljevalo še v večji meri nego prej. Dogajajo se slučajji, da orožniki in

BOTRI IN BOTRICE, NE PRERIVAJTE SE

na dan birme pri stojnicah, kjer težko izberete primeren molitvenik in rožni venec ter druge spominkel Kupite si to že vnaprej v

Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

policisti duhovnike vlačijo kar iz cerkve v zapore pod pretvezo, da so imele pridige revolucionarne vsebine. Policija tudi udara v ženske samostane, nasilno postopa z redovnicami ter jih tira v zapore. Guverner zveznega okrožja Aron Saens je izdal povelje, da se mora podreti starodavni samostan karmeličanov, češ, da je tam najpripravnější prostor za nov trg. Ta samostan spada med največje zgodovinske zanimivosti mesta Mehike. Finančni minister je sestavil komisijo za narodno imetje, ki bo vodila nadzorstvo nad inventarjem cerkvenih zgradb. To nadzorstvo se bo najučinkovitejše javilo v obliki odvzemanja cerkvenih predmetov, ki se bo vršilo v imenu narodnosti in države. Takšne so svobodomiselnosti praktike.

Katoličan postal vseučiliščni profesor na vseučilišču v Kambridgu na Angleškem. Edvard Bullough je dobil profesuro za italijanski jezik na vseučilišču v Kambridgu. To je po dolgih letih prvi slučaj, da je na tem vseučilišču, kjer vlada velika protestantovsko-svobodomiselnost, postal veren in vnet katoličan reden profesor. Edvard Bullough je rojen v Švici, se preselil na Angleško ter je leta 1928 predsedoval zborovanju mednarodne katoliške dijaške zveze in je pri tej priliki navzoče navdušil s popolnim znanjem cele vrste jezikov. Ima dvoje otrok: sina ter hčer, ki sta istega dne vstopila v benediktinski red. Dolgo let je poučeval nemški jezik. Sedaj se peča s prevajanjem zgodovinskih spisov papeža Pija XI. na angleški jezik. Profesura, ki mu je sedaj podelila vseučilišče, je priznanje njegovih izrednih jezikovnih sposobnosti in njegovega znanstvenega dela.

Ostanemo Slovenci? Pokažimo se!

»Kaj bom neki dobil(a) letos za pisanko?«, smo se vpraševali pred Veliko nočjo. Najbrž je bilo bolj slabo za nje. Je pač kriza. Pa bomo takole napravili: letos si mora vsak Slovenec kupiti pisanko sam. Kako pa? In ali to gre? Seveda! Mora iti! Namreč tako, da vstopi v Mohorjevo družbo! —

Če na kaj, na njo smo lahko pred celim svetom ponosni: noben narod nima podobne tako stare in zanj tako važne ustanove. 80 let nas v Slomšekovem duhu vzgaja v Slovence in katoličane. Njej se imamo veliko zahvaliti, da še sploh smo. Se bojite, da ne bomo obstali? Pokažimo, da še hočemo biti: podprimo jo, naročimo si njene knjige!

Fantje, dekleta, ali bi ne bila to lepa pisanka? Res jo bomo dobili še le tja za Božič, pa bo zato taka, da ne bo samo za dva dni: za velikonočno nedeljo in ponedeljek. Za celo zimo, celo leto, celo tvoje in tvojih življenje. Pa veliko bo teh pisank, namreč šest lepih knjig: Koledar, dve pretresljivi povesti (Izobčenci, Mutasti greh), važni in dragoceni Jetika in Naše morje (z mnogimi slikami) ter Življenje svetnikov.

Ta lep dar za — 20 dinarjev!

Boš naročil? Zakaj ne? Ti ni za branje? Se nočeš izobraževati? Pokazati

SARGOV **KALODONT**

svoje slovenske zavesti? Nimaš denarja? Težje spraviš skupaj, bolj boš vesel. Rajši tista dva kovača zapiješ? Morebiti en večer tudi petkrat več? Ti je nerodno stopiti h g. župniku, oziroma poverjeniku? Kaj praviš na to?

Vidiš, tole: pihni lepo na vsa ta vprašanja in skleni: v Mohorjevo družbo se

gotovo vpišem. To smatram za svojo častno dolžnost. Pa ta in ta in oni in ona se mora tudi. Jaz bom poskrbel, da se bo! Do konca maja je še čas!

Pokažimo, da tudi v težkih časih hočemo ostati, kar smo! Ali res hočemo? Ljudje božji, pokažimo! Pa prav zares! Št. K.

so ga spravili z raztrganim drobovjem v mariborsko bolnico.

Posledica neprevidnega ravnanja z orožjem. G. Roškar, župan na Cvenu p. Ljutomeru, se je odpravil s svojo ženo k sv. maši. Doma so ostali starejši ter mlajši otroci. 18letni Ludvik je zadel pri iskanju po predalu na star samokres in bil uverjen, da je prazen. V mladostni neprevidnosti je nameril v smeri proti 16letni sestri Marti, stari kres se je sprožil in 9 mm krogla je zadela sestro v desno stran v tilnik. Obstreljeno so prepeljali v ormoško bolnico, kjer so ji odstranili kroglo in je že v domači oskrbi. Slučaj je, da ni prišlo do smrtne nesreče, ker orožje je orožje, četudi je staro, največja previdnost je vsikdar na mestu.

Neznanec poatil na goljufiv način 92 škafov. Iz Ptuja poročajo naslednje: Krošnjarja Vrbna Štefanec in Valentin Dukarič iz Bednje na Hrvaškem sta prišla ob vse svoje imetje, 92 škafov in sicer lastnega izdelka. Navedeno robo sta izročila v neki gostilni v shrambo in odšla na svoj dom, da izpopolnita svojo zalogo. Pred dnevi pa se je javil neki moški v navedeni gostilni ter rekel, da prihaja v imenu navedenih krošnjarjev po škafe. Seveda mu je vratar robo izročil, misleč, da odgovarja izjava neznanca resnici. Začudili so se pa, ko sta prišla lastnika škafov po svojo robo. Škoda znaša okrog 1200 D.

Slučajna nesreča. Na cvetno nedeljo se je vračal od blagoslova oljk s svojo butaro iz Ptuja proti Spuhlji Ivan Kolarič. Kolariču je hotel prerezati z nožem povezo na butari 14letni fant. Ko je zamahnil z nožem proti butari, je zadel mesto na domnevani motvoz na žico, s katero je bilo šibje povezano. Ob žici je nož spodrsnil in se zaril Ivanu globoko v hrbet. Nevarno skozi hrbet in v pljuča ranjenega so prepeljali v ptujsko bolnico.

Nad 5 let robije, ker je enega zaklal in dva obklal. Lansko leto dne 18. novembra je 21letni Feliks Koser iz Doliča pri Ptuju zabodel v trebuh Jožefa Horvata, ki je na posledicah umrl, obklal pa je še Franca Zelenika in Jožeta Potoča. Zaradi navedenih zločinov je obsodil Koserja mariborski senat dne 12. aprila na 5 let in 2 meseca robije.

Strel skozi možgane. Mizarski pomočnik Anton Kidrič v Ormožu je stopil v delavnico 28letnega slikarskega mojstra Adolfa Butja, katerega je našel na tleh v krvi s prestreljeno glavo. Butja je bil pri zavesti in je priznal, da si je pogнал sam iz obupa kroglo skozi možgane. Težko poškodovanega so oddali v ormoško bolnico, kjer se nahaja v najresnejšem stanju. Ako bo ostal pri življenju, bo slep.

NOVICE

VSE CENJENE NAROČNIKE, katerim je potekla že naročnina, prosimo, da isto kmalu obnovijo, ker drugače smo primorani jim ustaviti list. — »Slovenski gospodar« stane za celo leto 32 Din, za pol leta 16 Din, za četrt leta 9 Din. — Upravništvo.

Osebnost. G. dr. Anton Korošec, bivši ministrski predsednik, je preseljen iz Vrnjačke banje v Srbiji v Tuzlo v Bosni.

Vlomilska tolpa pred sodnim senatom. Dne 15. aprila je sodil mariborski senat vlomilsko tolpo, ki je izvršila v l. 1932 po Mariboru in okolici 17 vlovov in tatvin in znaša skupna vrednost pokradenega 15.000 Din. Člani te nepoštena družbe so bili strogo takole obsojeni: Franc Pešl je dobil 5 let robije, 5 let izgube častnih pravic in pridržek po prestani kazni; Danko Franc 3 leta in 6 mesecev strogega zapor; Danko Ivan 10 mesecev strogega zapor in 1 leto izgube časti; Majer Bogomir 3 leta in 2 meseca robije in 3 leta častne izgube; Majer Avgust 6 mesecev strogega zapor, 3 leta častne izgube pogojno za dobo 3 let; Hauri Ferdinand 1 leto in 6 mesecev robije, 5 let častne izgube in doživiljski izgon iz države in končno Makor Marija 3 mesece zapor pogojno za 3 leta.

Kratko veselje na svobodni. Komaj 17letni nepridiprav Stanko Zelič je bil obsojen radi tatvin na 6 mesecev, od katerih je že bil odsedel 4. Dne 11. t. m. je bil tudi Zelič kot kaznjenec zaposlen s čiščenjem uradnih prostorov mariborskega okrožnega sodišča. Nankrat se mu je vzbudilo pri pogledu na odprto okno hrepenenje po svobodi. Iz sobe predstojnika okrajnega sodišča je izmaknil predstojnikovo suknjo, svojo kaznjeniško je obesil na klin in hajdi skozi okno in ven iz Maribora v smeri proti Št. Petru. Ko so v jetnišnici opazili pobeg, je sedel paznik na kolo in jo ubral v pravi smeri za pobeglim. Na Meljskem hribu je že dognal, da se je oglašil Zelič pri Balonovem viničarju, katerega je prosil za vžigalice. Viničar

je spoznal po hlačah, da gre za kaznjence, kateremu je povedal v obraz, da je gotovo pobegnil iz zaporov. Po tej ugotovitvi se je odpravil paznik v Št. Peter, kjer je popoldne zajel begunca in ga privedel nazaj v jetnišnico. Ko so ga vprašali zakaj je pobegnil, je priznal, da bi bil rad prebil velikonočne praznike, četudi je brez pravih svojcev, kot prost človek.

Napad in poškodba. Neznanci so napadli pri Zgornji Sv. Kungoti pri Mariboru stanujočega posestniškega sina Franca Kepa in ga tako obdelali z noži po celem telesu, da so ga spravili v zelo opasnem stanju v mariborsko bolnico.

Rešitev iz smrtne nevarnosti v zadnjem trenutku. Antonija Potočnik z Zgornje Sv. Kungote pri Mariboru je stopila z malim otročičem v naročju na brv preko Pesnice. Ženski je na brvi spodrsnilo, padla je z malčkom vred v vodo in bi bila utonila, da je nista v zadnjem trenutku rešila z otrokom vred posestnik Rihard Senekovič ter krojaški mojster Pavlič.

Požig pred sodiščem. Anton in Terezija Obrovnik iz Broda pri Dravogradu sta živela kot gostilničarja lahkomišelnost in se zadolžila. Da si nekoliko opomoreta, sta dala dom visoko zavarovati. Dne 30. júnija 1931 je gospodarsko poslopje res tudi pogorelo in zavarovalnica je izplačala 37.000 Din zavarovalnine. Denar je oba zakonca zopet porinil v tir lahkoživja in kmalu je bila lahko pridobljena svota tudi zapravljena. Med obema je došlo večkrat do prerekanj, do očitaj požiha, kar se je priplazilo orožnikom na ušesa. Aretirani Anton je priznal, da je vtaknil zgoraj omenjenega dne gorečo svečo v seno, ki se je užgalo in radi tega je bilo upepeljeno celo poslopje. Obtoženi je pa tudi trdil celo pri razpravi radi požiha v Mariboru dne 12. aprila, da ga je k zločinu nagovorila njegova žena. Sodni senat je obsodil Antona Obrovnika na dveletno ječo, ženo Terezijo pa je oprostil.

Padel pod voz. Posestnik I. Muml od Sv. Lovrenca na Pohorju je peljal drva po globokem gozdnem kolovozu. Na preozkem obstranskem obronku je spodrsnil, padel je pred težko naloženi voz in kolesa so ga tako poškodovale, da

Poslopje z vinsko kletjo je pogorelo v Dežni pri Sv. Trojici v Halozah. Zgorela je stiskalnica, stroj za mečkanje grozdja in več sodov vina.

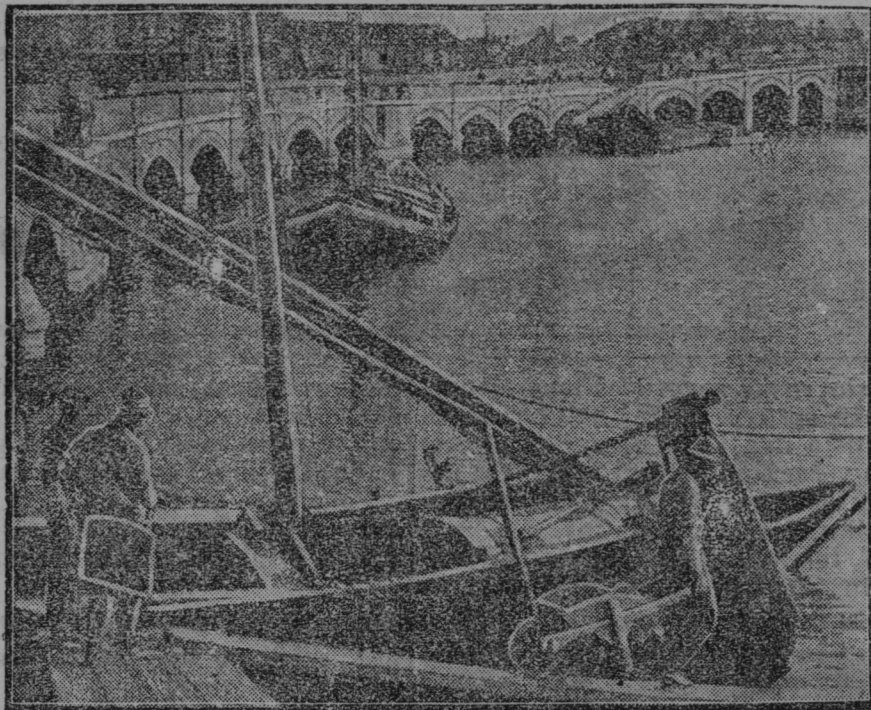
Z motikami in noži je bil od neznanec smrtno nevarno poškodovan Franc Holc iz Zagorcev pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. V obupnem stanju so ga spravili v ptujsko bolnico.

Težka nesreča. Prekupčevalec Jurij Rožanc iz Celja se je vračal iz Šmarjete na motornem kolesu. Zadaj je sedela 16letna gostilničarjeva hčerka Olga Rückl z Lopate pri Celju. Ko je privozil Rožanc po cesti pri Zgornji Hudinji, je šla preko ceste 45letna Genov. Kranjc iz Zgornje Hudinje. Motociklist je zavozil z vso silo v Kranjčevo, jo podrl na tla. Motorno kolo se je prevrnilo in vozač ter Kranjčeva sta bila hudo poškodovana. Rücklova je odnesla iz nesreče le lažje praske.

Iz obupa v Savinjo. Delavec, ki je kopal zemljo ob desnem bregu Savinje, je videl, kako se je pognala z levega brega Savinje pri Savinjskem dvoru v Celju v vodo ženska. Skočil je za njo in jej otel življenje. Po prevozu v bolnico so ugotovili, da gre za 37letno šiviljo Marijo Belle iz Mödlinga pri Dunaju, pristojno v Račje-Fram. Sama je izpovedala, da so jo dne 7. t. m. kot inozemko izgnali iz Avstrije. Bila je v Ljubljani ter v Celju, kjer je skušala dobiti toliko denarne podpore, da bi se peljala v domovinsko občino. Že tri dni ni ničesar jedla in se je pognala v vodo iz obupa.

Smrtna nesreča otroka. Na veliki četrtek je vlak smrtno povozil pri voglajnskem mostu v Čretu pri Celju dvetletnega Ivana Žele, sinčka progovnega delavca s Teharja. Otrok se je igral na progi.

Slaboumen požigalec. V vasi Prhovec občina Aržiše je nenadoma izbruhnil požar v hlevu posestnika Jakoba Butje. Pogorel do tal. Le požrtvovalni pomoči sosedov gre zahvala, da ni bila pepeljena cela vas, kakor se je to že enkrat zgodilo pred 50 leti. Gašenje je

V Benetkah bodo v kratkem otvorili most, ki bo izključno le za promet z avtomobili.

bilo otežkočeno radi pomanjkanja vode. Naslednji dan za tem se je oglasil rdeči petelin pri gospodarju Čerinu v Izlakah. Tukaj pa je opazil posestnik nekega potepuha, ki se je igral z vžigalicami in skušal zanetiti njegov hlev. Predan orožnikom iz Zagorja ob Savi, je priznal, da je zažgal pri Butji v Prhovcu. V požigalcu so ugotovili slaboumnega 56letnega Jožefa Tomica iz Kočevja. Predali so ga v zapore v Ljubi, a bo najbrž romal v umobolnico.

Kap med cepanjem drv. Med cepanjem drv je smrtno zadela kap čevljarja Antona Rogača iz Mlinega na Straži pri Bledu.

Pokolj med sosedi. V vasi Velika Loka pri Višnji gori na Kranjskem je došlo radi neznatne pešpoti preko dvorišča do prepira in krvavega spopada. 30 let stari posestniški sin Janez Mehle iz Velike Loke je zabodel med prereka-

njem s kuhinjskim nožem 22 let starega posestniškega sina Antona Šveda v levo ramo in mu je prerezal dlan na roki. Obklanemu sinu je priskočil na pomoč njegov oče Anton, ki je dobil nož v levo stran prsi s tako silo, da se je rezilo pod srcem odlomilo. Oba ranjenca so odpremili v ljubljansko bolnico, podivjanega nasilneža so odvedli v zapor.

Smrt poštene služabnice. V mestni bolnici v Karlovcu na Hrvatskem je umrla dne 5. aprila Elizabeta Huber, doma od Sv. Lovrenca na Pohorju. Nekdaj je služila 7 let pri župniku v Polju v Sotlski dolini, zadnja 4 leta pa pri župniku v Črnomlogu v gorskem okraju blizu Delnic. Bila je ozorna služabnica: tiha, skromna, delavna in pobožna. Za svet se ni dosti brigala, »Slovenskega gospodarja« pa je prečitala vsako nedeljo popoldne po opravljenem

V državi Njujork štrajkajo farmerji rali precenega mleka, katerega rajši zli-vajo v potoke, nego da bi ga oddali konsumentom. — Desno: V Združenih državah Severne Amerike pijejo zopet pivo. Kot spomin na odpravo alkoholne prepovedi so odkrili v Čikagi spomenik kralju piva — Gambrinu.

poslu. Bila je dolgo časa bolhna ter šla zadnji čas iskat zdravja v bolnišnico v Karlovac, kjer pa jo je dohitela smrt. Naj počiva v miru v tuji zemlji ter uživa plačilo pri Onem, kateremu je služila na svetu.

Nov brzinski rekord z letalom. V Dencanu na Italijanskem je dosegel letalski podčastnik Fran Angelo dne 10. aprila z letalom »M. C. 72« nov rekord v brzini. Letalo je bilo opremljeno z 1 motorjem Fiat 2500 ks in dvema vijakoma. V štirih krožnih letih je dosegel povprečno brzino 682.403 km na uro. Dosedanji rekord, ki ga je dosegel leta 1931 angleški letalec Calshot, je znašal 655 km na uro.

Izvršitev smrtne obsodbe z odsekanjem glave. Dne 12. aprila je bila v Nemčiji izvršena pod Hitlerjevo vlado prva smrtna obsodba. Na dvorišču sodišča v Zwickau so javno odsekali glavo delavcu Albertu Kluge, ki je bil obsojen na smrt, ker je ubil pri demonstracijah v Rennscheidungu neko žensko.

Dražba za napravo, dobavo in večnjo gramoz za banovinske, železniške, dovozne in subvencionirane ceste v območju sreskega cestnega odbora Maribor je razpisana za dne 26. aprila 1933, ob 10. uri dopoldne v sejni dvorani sreskega cestnega odbora Maribor, Koroška cesta 26 II, za vse cestne odseke v sodnem okraju Maribor, dne 27. aprila 1933, ob 10. uri dopoldne, v uradnih prostorih sreskega cestnega odbora v Slov. Bistrici za vse cestne odseke sodnega okraja Slov. Bistrica, dne 28. aprila 1933, ob 10. uri dopoldne v dvorani Zamollo Stanka v Sv. Lenartu v Slov. g. za vse cestne odseke v sodnem okraju Sv. Lenart v Slov. gor. Skupaj se bo izdražbalo za 373.203 km cest 9184 m³ gramoz v skupnem znesku 731.750 Din. Dobava mora biti izvršena najkasneje do 30. 9. 1933, delne količine pa že tudi prej. Pogoje in pojasnila za dražbo dobe interesi pri pristojnih občinskih uradih in med uradnimi urami pri sreskem cestnem odboru Maribor, Koroška cesta števil. 26 II.

Priporočamo Zadružnost, reg. pomožno blagajno v Mariboru, ki je priložila današnji šte-

Mlad okreten, vitek in duševno svež

postanete, ako vzamete posebno sedaj spomladi vsako jutro čašo okusnega

„Planinka“ čaja Bahovec

Njegova naravna planinska zelišča, ne kemikalije, Vas oproste odvišne maščobe, očistijo Vas znotraj in Vam regulirajo prebavo. — Začnite še danes s

„Planinka“ čajem Bahovec

katerega dobite v apotekah in drogerijah, a pravi je samo v originalnih plombiranih paketih po Din 20 — z napisom izdelovalca:

Apoteka Mr. L. Bahovec, Ljubljana.

Reg. br. 1349. od 6. VII. 1932.

vilki poseben spis. Kakor smo poročali že v predzadnji številki, je »Zadružnost« zaupanja vredna zavarovalna in socialna ustanova, katere delovanje je bilo vedno pošteno. Vsota pogrebnin, ki jih je izplačala »Zadružnost« svojim članom od leta 1929 dalje, bo dosegla še ta mesec znesek 1 milijona dinarjev. Naročnikom in bralcem našega lista svetujemo tudi mi, da se poslužijo priložene dopisnice in se prijavijo za člane »Zadružnosti«, ki bo poslala potem vsakemu nadaljna navodila in pristopnico.

Ako kupiš v prodajalni Ivan Trpin, manufakturna trgovina v Mariboru, Vetrinjska ulica 15, vsaj za 10 ODin, dobiš koledar »Slov. gospodarja«.

V pisarno dr. Ogrizeka v Celju je vstopil s 1. aprilom t. l. g. Adolf Korče, ki je bil zadnji čas v pisarni pred kratkim umrlega dr. Božiča v Celju. pred tem pa v pisarni g. dr. Ogrizeka.

★

Plavajoči milijoni.

Po daljšem odmoru je došlo v zadnjem času do večjih prevozov zlata iz Amerike v Evropo in iz Angleške na Francosko. Precej izdatno količino zlata so spravili tudi iz Združenih držav v Italijo, ki hoče postaviti svoj denar na izključno le zlato podlago.

Glede prevažanja zlata so razširjene v javnosti najbolj čudne ter bajne govorice. Ljudje mislijo, da gre v takih slučajih za na stotine do zob oboroženih stražnikov, za debele jeklene blagajne in za oklopna letala.

Kaj je pa resnice pri prevozi zlata?

V največ prevoznih slučajih se izve o njih še le tedaj, ko so končani, ko je že bilo zlato izkrcano in se nahaja na

Veliki francoski letalski manevri, katerih se je udeleževalo 200 letal, so se vršili nad mestom Metz.

»Smejoča smrt«.

V kaznilnici portugalске prestolice Lisabone je umrl mož, ki je bil svoj čas eden največjih zločincev. Sodna obravnava proti njemu se je vršila leta 1911. Časopisje celega sveta je poročalo o zadevi. Slučaj Petra Minoema so imenovali slučaj »smejoče smrti«. Peter Minoema je bil lastnik manjših obalnih ladij. V občem je bil spoštovan, čeravno je bil napram podložnim večkrat preveč strog. Nekaj čudnega je bilo dejstvo, da Minoem ni imel sreče s svojimi ženami. Njegove žene so umrle ena za drugo. Komaj, da je doživela ena z njim tri leta za-

Pavel Keller:

15. nadaljevanje.

„Skrivnostni studenec“

Roman.

Poslovenil dr. Ivan Dornik.

»Čevlji najbrž. Moje — moje nogavice je trpala?«

»Da, rekla je, da rada dela to.«

No, sedaj je vedel, kaj se mu je zdelo čudno na zatrpanih nogavicah. Nekoč je bil pokazal par tako zadelanih nogavic tovarišu. Ta pa je rekel:

»No, prav večša roka tega ni napravila. Ali te nič ne tišči?«

»Seveda me tišči. Prvo svoje kurje oko imam od tega. Prejšnji čas je moja mati mnogo bolje napravila to. Zadnji čas pa ima premalo časa za take reči.« —

Ema je torej trpala? Nežna Ema! In zanj! Nogavice zadelovala! Opravljala je tako vsakdanje delo zanj! Kurje oko ga je hudo zapeklo. Toda bolečina je bila vsa sladka.

Boginja ljubezni se javlja na različne načine. Celu zatrpane nogavice ji pridejo prav, da le lahko prinese človeškim otrokom blaženo vest.

Medtem ko je prižgal Karel cigareto, vrgel cigareto v zaboj za premog, odgorelo vžigalico pa obdržal med prsti, je resno vprašal mater:

»Zakaj pa je Ema delala to? Zakaj je trpala ravno moje nogavice?«

»Ali ni dobro naredila?«

»Izvrstno,« je rekel in za to laž ga je zbudlo v kurjem očesu. »Izvrstno! Celu moji tovariši so se tu in tam čudili mojim zatrpanim nogavicam.«

Mati je mežiknila z levim očesom in se nasmešnila.

»Povej mi, mati, zakaj je opravljala Ema to delo zame?«

Mati je jasno pogledala sina in rekla:

»Ker te ima rada!«

»Kaj pa govoriš, mati?«

»Rada te ima,« je ponovila mati.

»Saj — saj tega ti vendar ni povedala!«

varnem v temnih kletah. Prvi in glavni pogoj za varnost pri prepeljavi večjih količin zlata je: tajnost.

Zlato pošiljko, n. pr. na veliki potniški ladji iz Njujorka v Evropo, spravijo na krov kakor drugo navadno prtljago in to ob času, ko je pristanišče bolj izpraznjeno in glavno delo počiva. Pri pošiljki je zaposlenih malo število prav navadnih ljudi, ki gledajo brezbržno okrog ter pušijo cigarete. Ni mogoče presoditi glede teh oseb, če imajo v žepih brzostrelno orožje, pač pa bi zadovoljal le navaden žvižg prevoznika, da bi se trenutno zbralo krog njega več desetih dobrooboroženih, ki bi bili pripravljeni, morebitnim tolovajem prekrizati vse napadalne račune in načrte.

Ako je pa enkrat zlato na krovu parnika, zgine tamkaj v nalašč za to pripravljene jeklene omare, o kojih pre-

težno število posadke niti ne ve, kje da se nahajajo. Potnikom se pa niti ne sanja, kako dragocena prtljaga se prevaža in katero spremlja le par detektivov.

V naslovljeni luki zlato blago že pričakujejo. Vendar tudi tukaj ne stoji v najstrožji pripravljenosti policija, ampak le par gospodov, ki čakajo, dokler ni zapustil parnika zadnji potnik. Nato spravijo čisto na tihem zlato v pripravljene avtomobile ali celo v letala, če gre za daljše razdalje.

V malokaterih slučajih gre za res velike pošiljke, ker tudi zavarovalne družbe zahtevajo, da se večja zlata prtljaga razdeli na več ladij. Zlato je zavarovano za prevoz kakor drugo blago, seveda je plačevanje premij zelo visoko. Pogoji zaščite zlata ob priliki prevozov so natančno določeni od zavarovalnic.

DRUŠTVENE VESTI

Mirko Geratlić.

Nekaj o malodušnosti.

So bili ljudje v vseh časih, ki so si prizadevali se ovekovečiti. Znana so prizadevanja nekaterih učenjakov, da bi skonstruirali stroj ali uro, ki bi šla sama od sebe nepretrgoma brez vsake pogonske sile — takozvani perpetuum mobile. Seveda se jim to ni posrečilo in se ne bo. Vsaka stvar, vsak tudi najmanjši stroj rabi pogonskih sil. Ko pa zmanjka parnemu stroju pare, se ustavi. Isto velja pri vseh živih bitjih, tudi pri človeku: ko zmanjka pogonske sile, preneha življenje. Toda človek ne rabi pogonskih sil le za telo, ampak tudi v pogledu duhovne rasti.

So včasih trenutki, ko začnejo pešati delovne sile, ko se pojavi malodušnost, ter se začne človeka polasčati negotovost, celo obup. Zlasti ko vidi okrog se-

be le žalostne stvari: rušenje vseh etičnih vrednot, nasilje zoper vest in zoper prepričanje. Nevarno je, če se poloti malodušnost starejših ljudi, še hujše pa, če izgine optimizem tudi v mladini. Črnogled fant ni za nobeno rabo. Še za druge je coklja s svojo malodušnostjo. Zato je treba v teh težkih časih, ko se svet v svojih temeljih maha in ko je svetovno obzorje še vedno zastrto s težkimi, črnimi oblaki, močnega in zanesljivega vira, iz katerega bomo črpali v času preizkušnje moči in poguma vsi — stari in mladi.

Dva vira sta: vera in zgodovina. Iz vere v Vsemogočnega, ki posameznikom in narodom deli pravico, zajema verni kristjan moči v težkih urah. Vse pre malo je v nas trdnega verskega prepričanja. Vse je le bolj površno. Naše katoličanstvo je prevečkrat samo le zunanost. V srcu pa ga ni. Če bi bilo, bi ne bilo malodušnosti, ampak mnogo več verske odločnosti in samozvesti. Tu bi naj zgrabile naše organizacije. Vso delo, tudi prosvetno, mora iti bolj na globoko. Mora črpati iz mogočnega vrelca krščanstva, pa bomo imeli še bolj odloč-

ne in neustrašene ljudi v boju za zmago krščanskih idej. Zavest, da je usoda človeštva v božjih rokah in da božja previdnost vse hudo — tudi preganjanje — obrne vedno le v dobro, drži pokoncu kristjana in mu daje novega ognja pri vsem njegovem delu.

Zgodovina katoliške Cerkve od prvega početka do današnjih dni je drugi vir, iz katerega lahko vedno zajamemo moči in vstrajnosti v časih, ko se vidi, da se je vse zaklelo proti katoliški Cerkvi in proti vsem, ki so ji zvesti. Z ognjem in mečem, z zvermi in z vsemi domisleki peklenške zlobe se je paganstvo skozi tri stoletja borilo proti krščanstvu. Zamanj! Zmagoslavno je krščanstvo izšlo iz katakomb. Poznejši boji, ko se je vse svobodomiselnost v svojo silo zaganjalo v katoliško Cerkev, nam zopet jasno pričajo, da je resnična beseda Kristusova: »Glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta.« Vsi, Napoleon, Bismarck in še nešteti drugi so po neuspešnem boju s katoliško Cerkvijo morali z Julijanom-Odpadnikom priznati: »Gali-lejec, zmagal si.« Kulturni boj v Nemčiji, ki ga je vodil železni kancler Bismarck, je združil vse katoličane Nemčije v skupno fronto, zjeklenil vrste katoličanov, zbudil versko zavest ter dovedel do prepričanja, da je spas katoličanov le v močni, enotni organizaciji. Rezultat kulturnega boja v Mehiki, Španiji, v Litvi je isti. Katoličani so se zavledli svojega položaja. Povsod še močnejša verska zavest! Zgodovina je učiteljica življenja. Iz nje se učimo tudi mi vztrajnosti in zvestobe do krščanskih in narodnih načel. Živelo delo po teh načelih!

★

Fantje, potrudite se za prosveto!

(Dopis našega prijatelja iz Slavonije. Spomlad je tu. Zvončki že ponehavajo s svojim zvonjenjem. Trobentice žalostne shranjujejo svoje trombe, kakor da

»Ne — materi kaj takega ni treba praviti.«

»Toda pisala mi niti enkrat ni, čeprav je vedela za moj naslov.«

»Dekle, kakor je Ema, ne bo prezgodaj začelo z ljubavnimi pismi.«

»Moje nogavice je trpala — moje nogavice!«

»Skoraj zaihtel je te besede, nato je vstal in svečano dejal:

»No, draga, dobra moja mati; tedaj bom tudi jaz tebi odkril svojo skrivnost: tudi jaz ljubim Emo.«

»Saj to ni skrivnost,« je rekla mati, »to že dolgo vem.«

»Dolgo že?« je vprašal začudeno. Naenkrat pa je pristavil, da mora malo na zrak, v sneg, da se skoraj vrne.

Zunaj se mu je zarežalo nasproti strašilo mrtvega skednja. Ni se brigal zanj; naj le razpade ves svet, samo da mu ostane ta ljubezen, iz katere lahko zajame novo življenje. In tako je vihral po vaški cesti gori. —

Doma v sobi pa je sedela mati in žalost in skrb sta jo davili.

Ubogi fant, ki hodiš sedaj ves blažen s svojo ljubeznijo v zimski noči! Še leto dni naj vzdrži? Ni mogoče! In kako je tam gori v gradu z obubožanim graščakom? Ta šele ne vzdrži leto dni. Ubogi fant, kaj bo z nami vsemi?

Načrti.

Gospod graščak je sedel v mali delavni sobi trgovca Jelšnikarja. Za bogatina, kot je bil Jelšnikar, je bila ta sobica majhna in skromno opremljena, siromašna celo in zelo starinska. Brezdelni ljudje imajo velike »delavne sobe« z razkošnimi pisalnimi mizami. Tu pa je stala gugava, črviva pisalna miza. In vendar so bili na tej mizici podpisani že veliki zneski. Stara usnjena zofa, katere rjava barva se je spremenjela že v rumero, dva polomana stola, ki bi sodila le h kakšni siromašni razprodaji še — to je bila oprema. Po stenah je viselo nekaj družinskih slik. Med njimi pa, kot nekako nasprotje drugemu slabemu pohištvo — osemindvajset liričnih pesmi, vsaka v umetniškem, prav posebnem okvirju.

konskega življenja. L. 1911 je imel Peter že peto ženo, tej je bilo ime Marija in je bila iz premožne in vzgledne hiše v Lissabonu. Tudi ta je umrla kmalu po poroki. Baš ob pogrebu Petrove pete žene je nastopil službo policijskega šefa v Lissabonu gospod, ki se je vežbal v tej stroki v Parizu. Policijski prefekt je zbral v primeroma kratkemu času proti Minoemu toliko obtežilnega gradiva, da ga je obdolžil petkratnega umora lastnih žen. Obtoženi je seva zločine tajil, glavna priča je bila pa njegova stara služabnica. Ta je izpovedala, da je Peter svoje žrtve tako dolgo zgačkal, da

bi ne bile priklicale vesele spomladi. Marjetice z drugimi cvetkami pa so kakor zvezdice na nebu raztresene po travnikih, da krasijo božjo naravo. Blaženi nasmehljaj mi šine preko ustnic, ko jih gledam. Če bi ne legali temni oblaki na mojo dušo, kako vesel in srečen bi vžival to pomladno krasoto. Spominjam se onih srečnih dni, ko smo se fantje sestajali v društvenih sobah, nabirali zaklade, klesali si značaje ter kovali načrte, kako vlti ljudem v srca več socialnega čuta, kako jih seznaniti s pravo kulturo ter jim vcepiti trajno ljubezen za dobre knjige in časopise. Ob tem spominu se mi milo stori pri srcu. Sedaj šele sprevidim, kakšne koristi je bilo pri nas že dokaj razvito društveno delovanje. Koliko večja odkritosrčnost gleda iz oči naših ljubih Savinjanov, med katerimi sem doma, kakor pa ljudem v sredini Slavonije, kamor me je zanesla usoda. Zato vam kličem fantje slovenski in dekleta, le trudite se kolikor morete, za procvit prosvete, nikdar vam ne bode žal truda. Ne odnehajte tudi v neugodnih prilikah!

*

Proslava 1900letnice Kristusove smrti na križu

se vrši

za celo konjiško dekanijo

v nedeljo dne 30. aprila 1933, popoldne ob pol štirih v konjiški cerkvi, kjer izvajajo slovensko pevsko društvo »Maribor« Haydnov oratorij:

»Sedem zadnjih besed Jezusovih na križu«.

Sodelujejo solisti, godba in mešan zbor »Maribora«. — Vstopnice po 10, 8, 6 in stojišča po 4 Din se dobijo v predprodaji v trgovini Valenčak v Konjicah.

Sv. Trojica v Slov. goricah. Dekliška Marijina družba priredi na belo nedeljo dne 23. t. m., popoldne po večernicah, ob treh v samostanski dvorani »Mladinski dan«, pozdrav materam, deklamacije in igro »Sv. Julija«, štiri-dejanka. Vljudno vabljeni!

Št. Andraž pri Velenju. Vest, da je zopet vzpostavljeno tuk. Katoliško prosvetno društvo, je jako razveselila vse prijatelje našega društva. Znova se je pričelo živahno delo v Društvenem domu, da se vsaj nekaj tega nadomesti, kar je zaostalo v teku enega meseca. Naši igralci se marljivo pripravljajo na igro »Guzaj«. Poveš o tem roparju in razbojniku je izhajala pred letom v »Slov. gospodarju«, koje poteku so sledili naši čitatelji z velikim zanimanjem. Zato vabimo vse domačine in sode, da sigurno pridejo pogledat tolovaja Guzaja, ki je bil strah in trepet cele štajerske dežele. Dan prireditve bomo pravočasno objavili. — Odbor.

Sv. Jedert nad Laškim. »Guzaj«, človekoljubni tolovaj, pride na belo nedeljo k nam. Kdor ga hoče videti in slišati, kako se je potegoval za stiskane in se maščeval za storjeno mu krivico, naj pride dne 23. t. m. ob 15. uri v Stokavnikov salon.

Junaški radiotelegrafist.

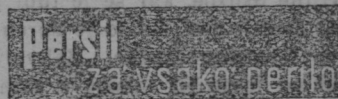
Letos v sredini marca je obiskal grozovit potres obal Kalifornije v Severni Ameriki. Ko so sunki že porušili nekatere hiše, je bilo vse uverjeno, da ne gre za potres, ampak za učinke velike eksplozije. Ženske in otroci so začeli tekati po ulicah prizadetih okrajev, hiše so se rušile in njih razvaline so pokopale pod seboj ranjene in mrtve.

V nerazsodnem strahu so se zatekli ljudje v kleti, ker so bili prepričani, da bodo tamkaj na varnem. Seve, ako bi bilo šlo za eksplozijo, kakor so to prvotno domnevali, bi bili podzemeljski prostori najsigurnejša zatočišča. Ob potresnih prilikah so ravno kleti najbolj ogrožene, ker tukaj razrahljajo sunki najprej zemljo in se rušijo stavbe od spodaj navzgor.

Brez teh dveh ni pranja!

Namakanje s Henko in izkuhanje s pralnim sredstvom Persil..... to je edina prava pomoč uspešnemu pranju. Vi dobite perilo belo kot sneg, razen tega prištedite na delu, času in denarju. Pazite vedno na navodilo o uporabi, ki je na zavitkih.

Radiotelegrafist prav neznatne oddajne postaje se je trenutno zavedel skrajno opasnega položaja in obdržal aparat s pomočjo električnih baterij v delovanju. Vse druge radiopostaje so že davno obmolknile, ker je potres prekinil in onemogočil električni tok.

Omenjeni radiotelegrafist se je nahajal v največji življenski nevarnosti. Pod njim se je tresla zemlja. Samo en pogled skozi okno in zagledal je strahotno opustošenje, podzemeljskih potreslajev. Zbral je v duhaprisotnosti vse svoje moči in govoril v oddajni aparat:

so se vsled smeha za-dušile, ali pa jih je odrešila neprostovoljnega smeha srčna kap. Pod pritiskom dokazov je obtoženi priznal, da je pošiljal svoje žene na drugi svet radi tega, da si je z doto množil svoje premoženje. Peter je bil obsojen na dosmrtno ječo.

Razmočvirjanje s pomočjo solnčnic.

V močvirnih krajih Italije, Španije, južne Francoske, pred vsem pa v severni Afriki, v Alžiru in ob Nilu sadijo modro gumi ali kavčuk drevo, ki poseda to lastnost, da vsesava bacile, ki širijo malarijo in na ta način razkužujejo zrak. Omenjeno drevo

»Glejte, gospod graščak, kdo drugi poobesi po stenah jelenje rogovje, rogove srnakov, jaz pa sem dal v okvirje najlepše pesmi svojega sina Ludvika. To niso kozli, ki sem jih ustrelil jaz, to so stvari, ki jih je ustvaril on.«

»Da,« je rekel graščak, »njegovo zadnjo knjižico »Sveta samota«, je časopisje zelo pohvalilo. Veliko bo še dosegel.«

»Dosegel je že mnogo — mnogo,« je rekel trgovec ganjeno in oduševljeno. Pogledal je po stenah z ljubeznipolnim pogledom.

»Da, moj Ludvik! — No, gospod graščak, sedaj pa h kupčiji. Saj je najbrž zopet zaradi davkov?«

Graščak je vzdihnil.

»Ne morem povedati, kako hudo mi je, ker vas nadlegujem.«

»Kupčija je to, gospod graščak, denarna zadeva. Ali kupčijo napraviš, ali pa je ne napraviš. Sramovati se ni treba.«

»Hudo je.«

»Je — že — vi ste graščak, potomec stare rodbine. Iaz pa le — trgovec.«

Graščak se je branil: »Ne, ne govorite tako!« Trgovec pa je vztrajal pri svojih besedah: »Vi ste potomec stare rodbine, jaz pa trgovec. To se ne vjema! Vjema pa se vendarle pod pogojem, da sva oba poštena človeka. Potem se že vzema!«

»Res je tako!«

Trgovec je globoko zajel sapo.

»Tudi jaz imam nekaj na srcu, nekaj, kar je težko povedati. Gre za mojega sina. Skrbi me. Oče je oče, pa naj bo že človek kristjan ali pa jud. Če je otrok kaj vreden, misli človek venomer na njegovo srečo. Moj Ludvik za kupčijo ni prav nobenega smisla nima za take reči, ne vsemi ga, nima prav nič talenta za trgovca. Sanjač je. Ni neumen, Bog varuj, mnogo zna, toda ničesar ne dela z razumom, vse s srcem, vse z domišljijo. Tak človek pa, ki živi po svojem srcu ne po svojem razumu, ni trgovec, niti državnik ali skromen advokat.«

»Rad imam vašega sina,« ga je prekinil graščak; »zelo rad ga imam. Skromen je, zelo tih, skoraj boječ, stvari, ki delajo človeka odličnega.«

»Vse hiše je treba takoj zapustiti! — Vsi naj beže na polje in na proste trge! Potres! Ven iz hiš! Nikar se ne zbirajte v gručah! Pri hudih sunkih se vrzite na zemljo!«

Te klice so sprejeli radi pretrgane električne napeljave z večjo napetostjo le oni sprejemni aparati, ki so delovali s pomočjo akumulatorjev, a vendar so dali zgoraj omenjena svarila naprej. Na ta način so bile tekom par minut ljudske množice poučene, da jim ne grozi življenska nevarnost od eksplozije, pač pa od potresa. Ko je pričel dobro uro za tem drugi potresni sunek, je bilo v hišah le še nekaj oseb. Malo-

dane se je zateklo vse na polje, da si reši vsaj golo življenje.

Razvaline hiš so pokopale pod seboj le malo človeških žrtev.

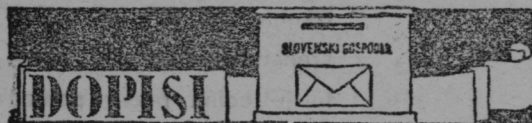
Ako bi junaški radiotelegrafist ne bil poslal potresnih navodil, bi bila go-vo zahtevala nesreča na tisoče in tisoče žrtev.

Junak ob mikrofonu je storil še več. Alarmiral je zdravnike in rešilne kolone, obvestil je o nesreči vladne postaje in tako je bila prizadetim omogočena najhitrejša pomoč.

O junaškem radiotelegrafistu, ki je tolikim rešil življenje, govori cela Amerika in vlada mu je pripravila v zahvalo visoko odlikovanje.

Ribnica na Pohorju. Zahvaljujema se vsem, kateri ste na poti k večnemu počitku spremljali najinega nad vse ljubljene sina Mihca. Tako se tudi zahvaljujema ribniški kapeli za trud, da je s svojim spremstvom mu izkazala poslednjo čast. Izvolite prejeti za vašo velikodušno delo najsrčnejšo zahvalo, kar jo morajo izrečiti od žalosti in bridkosti prežeti starši. — Ivan in Marija Medved.

Kapla na Kozjaku. Vseposod tožijo o krizi in o sedanjih časih. Tudi pri nas se godi isto. Stiska je zadela kmeta, obrtnika in delavca. Kmet si je zmanjšal svoje izdatke, kolikor je mogel, kljub temu ne more shajati. Kmet, ki je imel prej 3—4 hlapce in 2—3 deklet, ima sedaj komaj 1 hlapca in 1 deklo. Pa še toliko ne spravi skupaj, da bi jim to malenkost izplačal. Vsak dan so pred vratmi rubežni. Stari in dobri gospodarji pravijo, da jih je sram, da se morajo za davek pustiti rubiti in si delati stroške. Pravijo tudi: kmet je zadnja leta dobro gospodaril in ni bilo treba, da bi zmiraj sam držal za plug ali za motiko, in je vendar dobro shajal. Povsod se dajajo nasveti, kako bi se dalo popraviti sedanje stanje, ali pravega nasveta še nobeden ni našel. Dokler se kmetijski pridelki ne bodo izravnali v cenah z industrijskimi produkti, se kriza pri kmetu ne more rešiti. Za našega kmeta je bil do sedaj les glavni dohodek. Ako pa ga bodo morali naprej tako izsekavati, bo začel gozdarski zakon prepovedovati. Toda kaj še le povedo njegove cene? Ako ga prav ugodno prodaš in malo stroške računaš, dobiš za kubični meter 30—40 Din. — Drugo se pa prime lesnih trgovcev, ki imajo pri kubičnem metru več zaslužka kot kmet, ki ga producira. Zraven tega so si izmislili neko novo mero, s katero se še bolj izkorišča kmet. Zaradi protestiranja kmetov so že imeli opravka pri sodnji. Sedaj pa valijo krivdo eden na drugega. Ako n. pr. proda posestnik 100 kub. metrov lesa, mora imeti, da lahko vsako leto toliko izseka, najmanj 30 ha lepega gozda. Od 30 ha lahko vsak izračuna, koliko mora letno plačati davka. Dobi pa v najbolj ugodnem slučaju 4000 Din. Kljub smešni ceni morajo kmetje gozde izsekavati, ker ako tega ne storijo, pridejo še prej na boben, ki se jim itak bliža. — Druga panoga našega gospodarstva je živinoreja. Živina ima povsod enake cene, zato o njej ni treba razlagati, kak dobiček se da pri-

Šmartno pri Slovenjgradcu. Žalostno so zapeli zvonovi preteklo nedeljo, ko je mirno v Gospodu zaspala Frančiška Zdovc. Bila je v najboljših letih, toda neizprosna smrt ji je pretrgala nit življenja v 21. letu starosti. Več mesecev je boguudano prenašala svojo bolezen: kostno jetiko. Bila je več let članica Marijine družbe, kar se je tudi pokazalo na njeni zadnji poti, ko jo je spremljalo vse članstvo Marijine družbe. Zahvaljujemo se vsem, ki so jo prišli tolažiti v zadnjih dnevih njene trpljenja. Zahvaljujemo se naši Marijini družbi in vsem sorodnikom in znancem, da so jo spremili na njeni zadnji poti. Naj v miru počiva, njena duša naj radost uživa!

Sv. Primož na Pohorju. Moramo se zopet zgiasiti. Vigred prihaja tudi v našo planino in prinaša novo upanje. Ljudje hitijo s setvijo in deloma tudi že s saditvijo krompirja. Da bo vsaj kaj za pod zobe, ko je za denar tako huda. Malo pozno že, pa vendar sporočamo vsaj zdaj o preteklem letu. Imeli smo porodov 22. Ob 460 prebivalcih je to visoko število. Tudi v prejšnjem letu jih je bilo 19. Mrličev 12. V zakonski stan jih je stopilo 7 parov, tudi rekord za našo malo faro. Vidi se, da se naši mladi še ne strašijo preveč kri-

ze. Ali pa si mislijo, da jo bo s skupnimi močmi lažje premagati. — V lanskem poletju smo pokopali Mihaela Črešnika po domače: starega Posoda. Dosegel je blizu 83 let. Letos nas pa je prvi zapustil Franc Zridigar, že skoro 81letnik, bivši najemnik. Pretekli četrtek pa smo shranili v svetišče groba tudi že 74letnega Tomaža Žvikart, po domače starega Žvikarta. Vsi ti trije so bile res stare korenine, krščanski možje, v skrbi in delu za svojce utrujeni, izmučeni, pa po zaupanju v Boga tudi dobro pripravljeni za na pot v večnost. Bog jim bodi dober plačnik! — Za pomoč brezposelnim je dobila naša občina enega jurja. Naš gospod župan ga obrača sem in tja, kaj bi naredil z njim. Po bi imel nado, da se bo zvalilo kakih 5—6 mladih iz njega, bi ga gotovo podložil kaki koklji. Potem bi se že dalo kaj napraviti. No, vendar boljše nekaj kot pa nič.

Nič več 200, samo še 100

koledarjev »Slovenskega gospodarja« po 5 Din, ki jih morate poslati v pismu naprej na
TISKARNO SV. CIRILA, MARIBOR.

»Tak je! To ste pač opazili, ko je bil nekajkrat z menoj pri vas?«

Trgovca je ves razburjen hodil po svoji pisarni, to se pravi, obračal se je: napravil je dva koraka in se obrnil, kajti mali prostorček je zahteval tako. Končno je zopet sedel.

»Poglejte to malo knjižico! Našel sem jo v Ludvikovi sobi. Rokopis pesmi. Nekatero so prečudovite, kakršnih star mož s predčerašnjim okusom ne razume več. Toda druge so prekrasne. In — in —«

Trgovcu se je zateknilo.

»In knjiga ima naslov »Ema«.

»Ema?« se je začudil graščak.

»Da, Ema! Po vaši hčeri, kajti vse te pesmi so posvečene vaši hčeri, vse se nanašajo nanjo.«

»Ne razumem! Zakaj — zakaj?«

»Da, zakaj? Zakaj je mladina mlada? Zakaj smo mi stari? Je pač to stara zgodba, ljubezen, gospod graščak.«

»Ljubezen?«

»Seveda! Moj sin ljubi vašo hčer strastno, divje, da bi umrl zanj, to lahko spoznate, če

preberete te pesmi. Ne smete misliti, gospod graščak, da bi jaz napeljal na tak zakon, ali ga hotel izsiliti. Niti želel bi ga ne. Spoštujem vašo hčerko, kakor angel je. Toda glejte, gospod graščak, pri tem so vendar velike težave. Okrog nje je izpeljan nasip in grajski jarek proti nam; toda tudi okrog mene je nasip proti vam, agrarcem, plemstvu. Kaj hočemo? Kdo naj prisloni lestve za naskok? Kdo naj spusti most? Kaj naj storimo?«

Graščak je sedel trd in nem. Nato je izpregovoril, s trudom oblikujoč besede:

»Jaz te ljubezni ne zaničujem. Vaš sin je idealen mladenič, zelo izobražen, lep mož. Toda — kakor ste povedali, kdo bo zgradil most? Jaz ga ne bom — tudi vi ne; to ste povedali. In poleg tega — ima Ema že ženina.«

»Ga že ima? Ga že ima?«

»Da. Reven je, kakor smo revni mi vsi. Toda pretolči se bomo morali, kakor bo že šlo, ali pa bomo morali propasti vsi!«

Dalje sledi.

pa raste in se razvija le v najbolj vročih pokrajinah, nikakor bi pa ne uspevalo pri nas, ker bi ga uničil zimski mraz. Prebivalci severno ležečih močvirnih krajev so bili prisiljeni, da so si poiskali mesto kavčuk drevesa drugo malarijo (kužno mrzlico) preganjajočo rastlino. Ta rastlina je naša navadna solnčnica, ki se je izborna obnesla. Od leta 1890 sadijo solnčnico po močvarah Francije ter Holandske in trdijo, da z velikimi uspehi. — Solnčnica rabi mnogo vlage, na ta način osuševa tla in po letih se spremeni najbolj mokrotna zemlja v uporabno in rodovitno.

rediti. Ako hočemo, da v živinoreji napredujemo, moramo razne stvari dokupiti, ki jih kmet ne pridela doma. Naj pa vzame vsak papir in svinčnik in vse točno zabeleži in bo takoj spoznal, da bo krava že v enem letu sama sebe pojedla, ne da bi bilo treba čakati še 2 leti. Ako se časi ne bodo poboljšali, se steber naše države — kmet mora porušiti.

Kebelej na Pohorju. Velika noč je za nami. Pričakovali smo jo z veseljem vsi Kebelejčani, ker nas spominja Kristusovega vstajenja, ki je najkrepkejša podlaga naši veri. Ni drugih praznikov tako veselih, kot je ravno Velikanoč. Manj vesela pa je kriza, ki je kajpada tudi vplivala na praznikovanje. Tukaj je tudi veliko brezposelnih, ker je kamnolom delo ustavil. Zdaj nimajo ljudje ne dela in ne jela. Po Veliki noči se bo začela graditi cesta s Keblja v Podgrad. Tako bodo ti ubogi brezposelni dobili nekaj dela in zaslužka. Tako bodo dobili možnost, da si vsaj nekaj kupijo. Kakšna koruza se bo že dobila. Kmetje bi tudi radi kaj prodali, zlasti vino, pa ni denarja. Sodi so polni, žepi pa prazni.

Sv. Rupert v Slov. goricah. Dne 31. marca t. l. je prišla v trgovino Ivana Lorber neznana ženska. Izdala se je, da je služkinja pri F. K., kmetu v Spodnji Voličini. S seboj je prinesla listič, na katerem so bila razna naročila na račun tega kmeta. Zaupali so ji razne špecerije za koline in drugo za 195 Din in manufakture za 515 Din. Svoje rodbinsko in krstno ime si je pa izdala, da je Potrč Margareta. Ker pa krivično blago nima teka, se tudi tej ženski ni posrečila goljufija. V nedeljo dne 2. aprila je pa prišel F. K. v trgovino. Gospa Ivana Lorber ga vpraša, ali je bil z blagom zadovoljen, ki ga je služkinja kupila. Kmet začuden gleda ter reče, da ne pozna te ženske ter da sploh ni in nikdar ni bila pri njem v službi. Pomočnik pri Lorberju Erman Maks se je odpravil iskat to žensko ter jo je takoj zasledil in javil orožnikom pri Sv. Urbanu pri Ptuj. V jutru dne 3. aprila so naredili orožniki preiskavo na njenem domu, kjer so razen 37 Din vso špecerijo našli, manufakture pa je imela že pri krojaču. Izpovedala pa je tudi, da se ne piše Potrč, ampak M. M. Napačno rodbinsko ime je navedla za to, da je ne bi zasledili, to je izpovedala sama. Da krivično blago nima teka, ta slučaj iznova potrjuje. Nič ni tako očito, da ne bi postalo očito.

Bukovci. Halo, »Slovenski gospodar«, tukaj Bukovci! Vendar enkrat! Novic dosti, nekaj vam jih sporočimo: Živimo po stari navadi ter lečimo rane lanskega 16. avgusta, kateri nam bo ostal še dolgo v spominu! Vendar pa ni nesreče, da ne bi imel kdo pri tem sreče; saj se, če kmetu lepa kobila pogine, konjederec nasmeje. Tako je tudi neurje lanskega leta dne 16. avgusta dobro došlo pri nas nekaterim: to onim, ki res že čez mero »fehtarijo« po naših sosednjih krajih. Če bi lanska letina bila dobra, bi ne imeli tega, kar sedaj imajo. — Naša vaška kapela sv. Marije je po dolgih letih dobila novo lice. Pa tudi njen sosed Gasilni dom ni hotel ostati opraskan v spomin na 16. avgust; tudi on se je preoblekel za Velikonoč. In to je delo naših domačih delavcev. Lepo je tako! — V znamenju krize smo imeli tri dni razprodajo raznovrstne robe: vozov, strojev, živine itd., pa tudi žrmlje (ročni mlin) si lahko poceni kupil. Vse poceni. Vsega imamo, samo denarja ne; pa kakor se vidi, tudi drugi ne. — Dne 7. aprila smo pokopali Friderika Kelenc, še komaj 26 let starega fanta. Da je bil prav priden in delaven ter ga je vse rado imelo, je pokazal njegov pogreb. Bil je član gasilnega društva, katerega člani so ga spremili na njegovi zad-

nji poti. — Zdaj tu zdaj tam vzklije kak vnotoč, pa nekdo v vasi hitro poskrbi, da dolgo ne živi.

Veržej. Pokopali smo dobrega gospodarja Gabrca Jožefa, ki je bil možž ne le globoke vere, ampak tudi lepega, močnega značaja. Ni tožil o križih in trpljenju niti v zadnji bolezni; nikomur ni storil kaj žalega, zato ni imel niti enega sovražnika; posebno pa je bil zgleden v zmernosti glede pijače, katere pač ni nikdar čez mero užival. Zato smo gotovi, da si je nabral lepih zaslug za nebesa. Naj v miru počiva! — Pred kratkim nas je obiskal naš rojak g. prof. dr. Franc Kovačič iz Maribora. Prignala ga je semkaj njegova globoka hvaležnost do pokojnih njegovih staršev, kateri so mu pripomogli, kljub svoji revščini, kakor se je g. prelat sam izrazil, do lepega duhovskega poklica. Zato je molil zanje na grobu in opravil sv. mašo zadušnico na obletnico očetovega rojstva in smrti. Z njim so bili združeni tudi sorodniki. Gospod prelat je še vedno hvaležen staršem za njihove žrtve. Posnemajmo! — Te dni pred cvetno nedeljo so se fejest postavili naši vrli fantje in mošje. Hodili so v nepričakovano obilnem številu in kljub delavnim dnem tri dni h govorom in lepo pobožno opravili svojo velikonočno spoved. Pri skupnem sv. opraviu jih je bila naša cerkva docela polna. Kdo jih bi bil bolj vesel, kot božje Srce, kateremu so znova obljubili zvestobo in vdanost. Takihle dni bomo veselili tudi v večnosti!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Žalostno so zapeli zvonovi dobremu očetu, blagemu starčku Jakobu Topolnik iz Selišč, ki je dne 10. aprila po mučni bolezni zatisnil svoje oči v večno spanje. Vsako leto je romal večinoma peš, največkrat do Ruške Matere božje, kateri je potožil svoje križe in težave. Tudi letos je gojil za sveto leto to željo. »Slovenski gospodar« je izgubil z njim dolgoletnega naročnika, njegovi otroci najboljšega očeta, vsi drugi pa dobrega prijatelja. Počivaj v miru, dragi mož!

Sv. Florijan pri Šoštanju. Dne 27. marca je umrl v 71. letu starosti Anton Pusovnik, prevžitkar pri Sv. Florijanu. Dne 25. februarja pa je umrla njegova žena Barbara Pusovnik v 56. letu starosti. Rajna sta živela v najlepši medsebojni slogi in tudi s sosedmi sta živela v lepem miru. Kako sta bila priljubljena, je pokazal njun pogreb. Rajni Anton je bil cerkveni ključar pri podružnici sv. Florijana. Res je, kakor je rekel g. župnik pri odprtem grobu: Rajna sta bila skoz in skoz blaga človeka. Bodi jima blag spomin!

Sv. Križ pri Rogaški Slatini. Kakor je povsod vedno kaj novega, tako tudi v naši župniji, toda več žalostnega kot veselega. Imeli smo kar pet mrličev, samo starejše osebe, in sicer: Murko Terezija od Sv. Trojice, Verk Jožef od Sv. Katarine, ena ženska iz Cest, eden moški iz Cerovca ter Marija Motoh iz Rajnkovec, stara 86 let. Tudi druge osebe, ki so umrle, niso veliko zaostale v starosti. Živi jih še pa tudi, ki so že preko 90 let. Smo res lahko ponosni, da imamo tako čvrste prednike. Zato se mi mlajši nadejamo, da bomo tudi dočakali takšno starost; ali pa se bodo naše nade izpolnile, to je druga stvar. Na sedmini Marija Motoh v Rajnkovcah se je zbralo v nedeljo zvečer precejšnje število ljudi, da molijo za pokojno. Niso pa vsi prišli zaradi molitve, ampak je bil med njimi neki fant domačin, ki je prišel celo zaradi pretepa. Brez pravega vzroka je napadel drugega fanta iz iste vasi, ga potolkel do nezvesti na tla; imel je tudi nož v rokah, s katerim pa k sreči ni prizadel hude poškodbe. Tak neiz-

obraženec si misli, da se s tem povišuje, če drugega pobije. Takšni suroveži osramotijo druge boljše fante v okolišju, ker ljudje obsojajo potem vse skupaj. Fantje, ki ste boljšega vedenja, ne imejte s takšnimi nič skupnega, marveč se jih izogibajte, da ne pridete ob dobro ime. Ubogi so tudi stariši, ki imajo take sinove, ker jih ne smejo nič podučiti; saj se je dotični že tudi očeta in matere lotil. Zopet dokaz, kako je naši mladini vzgoja potrebna. Treba bi bilo napeti vse sile, da bi se mladina izobraževala v raznih krščanskih društvih; na žalost zdaj te prilike ni. Kakšen bo bodoči narod, si lahko mislimo, ako dorašča takšna mladina.

Sv. Krištof pri Laškem. Razrešeni so kot občinski odborniki: Kozmus Valentin, Jutršek Matevž, Grilc Franc. Imenovani pa so na novo v odbor: Zorko Lenart, Šuntar Franc, Stokavnik Bratomil, Sluga Vinko, Privšek Konrad, Jencič Jožef, Drnovšek Franc, Babič Alojz. Županom je imenovan Klemen Franc.

Sv. Krištof pri Laškem. Iz katoliške Cerkve so izstopili gg: Sila Franc, Roma Oskar, Preškar Karel, Poženel Dušan, Majdič Anton, Kajtna Anton, Horjak Jožef, Golob Karel, vsi uslužbeni pri premogovniku v Hudi jami.

Prevalje. Pretekli teden se je vršil na kmet. Šoli v Št. Juriju ob južni žel. Sdnevni tečaj za travništvo, kateri je jako dobro uspel. Obiskovalci smo bili iz cele banovine in sicer iz vsakega sreza po eden. Travništvo se veliko premalo uvaža še danes pri nas, zato je bilo nujno potrebno, da je inž. Sadar zasnoval in tudi izvedel ta tečaj, ki je velike važnosti. Tečajniki smo pridobili jako veliko, utrudljivo delo, katero so imeli inž. Sadar, ravnatelj inž. Petkovšek in inž. Kropivšek, hočemo tudi izvesti.

Vojaške zadeve.

Rekrutom in vojaškim obveznikom, kateri hočejo vložiti prošnjo za skrajšanje roka (dijaški rok), za osvoboditev od službe, za odlaganje službe in za razna potrdila vojaške potrebe, priporoča se knjiga »Vojna obveza (prošnje, pritožbe in potrdila)«, katero je izdal komandant mariborskega vojnega okrožja in katera je tiskana v latinici. Knjiga je zelo praktična, ker vsebuje na 140 straneh 70 vzorcev prošenj za vse slučaje. Potrebno je samo, da se v knjigi najde dotični slučaj in prošnja prepiše. Pri vsakem vzorcu je naznačeno, kako se mora prošnja kolkovati in katere dokumente treba priložiti. Knjigi je cena 20 Din. Naročila naj se pošljejo po poštni nakaznici na naslov: Tiskarna sv. Cirila, Maribor, Koroška cesta 5.

Najnovejši Robinzon.

Angleškega mornarja z imenom Percy G. Kelvey, katerega se je oprijela huda mrzlica ob priliki vožnje ob zapadni afriški obali, so na otoku Madeiri izkrcali in ga oddali v tamošnjo bolnico. Ko si je nekoliko opomogel, je veslal v čolnu za krajšanje časa okrog otoka. Lepega dne pa je zagrabil njegov čolnič silovit vihar in ga gnal proti jugu. Ako bi bil skušal čoln obrniti, bi ga bilo pokopalo valovje. Celih 15 ur ga je tirala burja po morju. Ko se je pričelo daniti, pa je le došlo do nesreče. Valovi so vrgli čoln ob skalovje malega otoka in tamkaj se je popolnoma razbil. Samotni mornar je bil zadovoljen, da si je otel golo življenje.

Ker ga je močno privijal glad, je gledal okrog, kje bi bilo kaj za pod zobe. Usoda ga ni bila vrgla na rodoviten otok, ki bi bil lahko ponudil brodolomcu bogastva zemlje. Naletel je na eno divjo jabolčno drevo in letalo je okrog nekaj divjih golobov, katere bi moral na nek način ujeti. Kalvey ni bil mož, ki bi bil takoj pri pogledu na zapuščenost ter osamelost v obupu povesil glavo. Uspelo mu je, da si je pomagal do hrane. Mar li ni obdajalo njegovega zatočišča morje, ki hrani zaklad užitnih rib? Vendar, kako in s čim bi se naj bil lotil ribljenja? Posrečilo se mu je, da je napravil s pomočjo močnega železnega noža in pločevinaste cigaretno doze trnke, kar je seve zahtevalo na cente vsega občudovanja vredne potrpežljivosti. Na ta način mu je uspel ribolov. Vzel je še svoj nož, z rezilom je drgnil po kamnih tako dolgo, da je ustvaril iz rezila nekako žago, s katero je žagal les. Z našaganimi deščicami je pokrnil duplino, v katero se je naselil in je izgotovil tudi par pasti za golobe. Iz trave si je spletal motvoz za ribljenje, iz ilovice in kamenja si je zgradil ognjišče, na katerem je pekel ribe ter golobe.

Na celem otočecu je zadel le na eden studenec s sladko vodo, ki je izviral ob južni obali izpod skalovja.

Posodo je skušal izdelati iz ilovice, a se mu je vsikdar razpočila, ko jo je hotel v ognju obžgati. Zadovoljiti se je moral s kamenito ploščo, ki mu je služila za krožnik. Našel je ob obali večjo školjko, ki mu je nadomeščala kozarec.

Vsako jutro je splezal na najvišjo točko na otoku, odkoder je bil razgled po morski gladini, da bi morda le odkod zagledal kako ladjo. Na višini je nagromadil visok kup dračja, katerega je hotel zanetiti za slučaj, da bi se bližal kak parnik.

Tekom prvih štirih dni je videl na obzorju dvakrat dim iz parniških dimnikov, a ladje niso opazile njegovega ognja, ker so vozile brezbrizno mimo. Še le po preteku 29 dni je doživel veliko presenečenje. Zgodaj zjutraj je opazil na obali človeško sled. Po dolgotrajnem iskanju ter stikanju je zadel pod skalnato duplino na človeka, ki je zrl vanj z največjim začudenjem. Postavil se je predenj še en mož in Kelvey je zagledal ob obali čoln na jadra, ki mu je zasigural rešitev.

Oba neznanca ter rešitelja sta bila Španca, domačina z otoka Teneriffa, ki sta iskala na otoku neke vrste plezalko, iz katere sta pridobivala posebno barvilo.

Iz ust teh dveh je zvedel Kelvey, da spada njegov otok k skupini, ki se dviga iznad morja med Madeiro in Kanarskim otočjem. Radi nevarnih čeri se ga ogibljejo parniki daleč naokrog. Ako bi ne bila zadela na najnovejšega Robinzona ta dva Španca, bi se bil vical v popolni zapuščenosti bogznaj kako dolgo!

Raznoterosti.

Prebivalci Rusije. Po najnovejših statističnih podatkih šteje sovjetska

VELIKA SLIKA DR. KREKA

za Din 50.— se dobi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Naročajo jo naj razna društva, pisarne, župni, šolski in občinski uradi, pa tudi privatniki. Tiskarna sv. Cirila oskrbi tudi okvir.

Rusija 163 milijonov prebivalcev. Število rojstev je v Rusiji v stalnem dviganju. Leta 1897 je imela Rusija 106.4 milijonov prebivalcev, leta 1914 je bilo že 139.3, 14 let kasneje 150.4, in leta 1931 že 160.4 milijonov, kar pomeni, da je prebivalstvo zadnjih 35 let narastlo za 50%.

Nova mesta v Rusiji. Po svetovni vojni so se zemljepisne karte temeljito spremenile. Nekatero države so se skrčile, druge so narasle; pa tudi nove države so nastale. V Rusiji pa so pod vplivom petletke zrasla celo nova mesta. Redko komu so ta mesta znana, ker jih šole še ne uče in zemljepisne karte jih še niso zaznamovale. Imena nosijo večidel po vodilnih ruskih komunistih. V bližini znanega Dnjestroja je kar skozi noč zraslo velemesto Novoje Zarožje s 100.000 prebivalci, katero pa računajo danes že na 250.000 prebivalcev. Magnitogorsk leži v Južnem Uralu, v središču min, s 150.000 prebivalci. Slatinsk v zapadni Sibiriji, Prokopjevsk s 100.000 prebivalci; Ančero-Indžensk, 50.000 prebivalcev; Karaganda, 100.000; Kounrad, 50.000; Beresniki, 40.000; Bobriki, 50.000; Igarka, 50.000; Kandalaša, 90.000; Džerdžinsk, 40.000 prebivalcev. Nova mesta, za katera pa zapadna Evropa sploh nič ne ve.

Poslednje vesti.

Nemci ugovarjajo. Nemška vlada je vložila po svojem poslaniku v Londonu ugovor proti izjavam angleških vodilnih politikov v spodnji zbornici proti početju Hitlerjeve vlade, ki so bile iznešene dne 14. aprila. Ker je bil angleški zunanji minister za velikonočne praznike izven Londona, bo odgovorila angleška vlada na nemški protest po vrnitvi zunanjega ministra.

Angleški in francoski ministrski predsednik sta že na potu v ameriško prestolico Washington, kjer se bodo vršili s predsednikom Združenih držav Rooseveltom razgovori kot predpriprava na svetovno gospodarsko konferenco.

Avstrijski kancelar dr. Dollfuss se je vrnil dne 17. aprila v letalu iz Rima, kjer je imel razgovore z Mussolinijem in je bil tudi sprejet v Vatikanu od papeža. Po vrnitvi je Dollfuss izjavil, da je prepričan, da ima Avstrija na jugu Evrope resnega prijatelja, na katerega lahko računa ob vsakem času. V Vatikanu se je Dollfuss mudil radi sklepa konkordata (pogodbe) med Avstrijo in sv. stolico.

ŽRTVE NEPREVIDNEGA VELIKONOČNEGA STRELJANJA.

Fram.

V Framu pri Mariboru sta streljala na velikonočno soboto in v nedeljo 30-letna hlapca Aleksander Majhen in Josip Adelstein. Po velikonočnem kosilu je bilo na strelišču več mladine, ki je gledala, kako sta nabijala omenjena velik možnar, ki se je razgret razletel. Majhenu je nenaden strel raznesel levo roko, ga tudi sicer ranil in možnar ga je zadel v trebuh, Adelsteinu je poglano kos železa skozi desno nogo. Po prepeljavi v mariborsko bolnišnico je Majhen izdahnul, Adelsteinu pa so odrezali razstreljeno nogo.

Gornja Sv. Kungota.

Smrtna nesreča neprevidnega velikonočnega streljanja se je pripetila tudi pri Gornji Sv. Kungoti. Možnar je pri strelu odletel ter zadel v trebuh 22-letnega Dragotina Bajteka. Sunek mu je tako raztrgal čreva, da je kljub operaciji v mariborski bolnici umrl.

Lažje žrtve neprevidnosti.

Število žrtv neprevidnosti pri streljanju je doseglo letos v mariborski okolici višek. Z rešilnimi avtomobili so spravili v mariborsko bolnico 14 žrtv streljanja. Od teh je bilo oddanih na kirurški oddelki 9, 4 na očesni in 1 pa radi opeklin na kožni oddelek. V svarilo navedemo natančneje le par slučajev in sicer: 22letni Ivan Bučar, delavec in 23letni posestniški sin Jože Pliberšek, oba iz Šentovca. Pri basanju se jima je smodnik v vročem možnarju vnel in strel je bušil obema v obraz. Za dobila sta zelo nevarne poškodbe zlasti na obeh. — V Braunšvajgu se je obstrelil 18letni Matija Spaningerč Razneslo mu je pištolo ter mu raztrgalo desno roko. — V Zrkoveah je dobil 19letni M. Novak, ki se mu možnar ni hotel vžgati, strel v glavo. — Ivanu Hrastniku, 29letnemu posestniku iz Korene, je možnar čisto razcefal levo roko. — V Krčevini se je ponesrečil 18letni ključavničarski učenec Rudolf Birger. Strel ga je oplazil na glavi. Ves krvav je prihitel sam na rešilno postajo. Poleg možnarjev je zahteval tudi karbid, s katerim strela posebno mladina, svojo žrtv. 35letni tkalec Franc Herzog iz Pobrežja je poskusil iz radovednosti streljati s karbidom, a mu je plamen tako obžgal obe roki, da se je moral za teči v bolnico.

Dve žrtvi streljanja v ptujski bolnici.

26letni kmečki sin Ivan Cafuta iz Dravcev je streljal s pištolo. Strel ga je zadel v levico, mu razklal palec in odnesel del kazalca. — Jernej Kajba iz Stopnega je ravnal s pištolo tako neprevidno, da mu je odtrgalo na levici več prstov. Oba se zdravita v ptujski bolnici.

Velik vlom v Mariboru. V noči na Veliko noč je bilo od neznancev vlomljeno v pisarno carinskega posrednika rajnega Jožefa Jakliča v bližini glavnega kolodvora in znaša škoda 100.000 Din. Lopovi so odnesli v gotovini nad 70.000 Din, za ostalo svoto pa zlatnine. Pustili so v blagajni ček za 10.000 Din.

Umor gospodarja. Pri Ptuj v Turincah v krčmi pri »Suhí veji« se je dogodil na Veliko noč zvečer krvav umor. 48letni gostilničar Ignac Emeršič je imel poleg svoje žene razmerje z 28letno deklo Marijo Vreževo iz Žetal. Dal jej je zapisati po svoji smrti 20.000 Din. Zadnji čas se je gospodar zopet spoprijateljil s svojo ženo, to je deklo jezilo in na veliko noč zvečer je došlo med deklo in krčmarjem v kuhinji do ostrega prepira. Ženska je zgrabila kuhinjski nož in ga je zasadila Emeršiču naravnost v srce, da je obsedel na stolu za mizo mrtev.

Smrt pod vlakom. Na velikonočno nedeljo je smrtno povozil vlak med postajama Petrovče in Zalec rudarja Rudolfa Breclja iz Liboj. Ni znano, ali gre za nesrečo ali za samomor.

Žalosten pojav. Na Kapeli pri Radencih so doživeli v kratkem kar tri samomore deklet. Na velikonočno soboto so pokopali 22letno hčerko posestnika Domanjka iz Hlaponcev, ki je nekaj dni prej zaužila v samomorilnem namenu arzenik in po hudih mukah umrla. Prav na dan pogreba te nesrečnice se je s solno kislino zastrupila 21letna Hrašovčeva, ki je po poldrugournem trpljenju izdihnila. Še istega dne si je hotela končati življenje kmotčka hčerka 24letna J. M. iz Očeslavcev. Nesrečnica se bori s smrtjo.

Dva požara. Na veliki petek v noči je pogorela viničarja g. Kolarja v Mehanjskem vrhu pri Radencih. Viničarju je zgorela tudi živina in krma. Radi pomanjkanja vode je uničil ogenj tudi še gospodarsko poslopje cerkvene nadarbine sv. Petra v Gornji Radgoni. — Obojna požarna škoda znaša 150.000 D.

Delavec okradel delavca. Delavec M. Horvat iz Ljubljane, ki se je pripeljal iz Maribora v Ptuj, je tamkaj izmaknil delavcu Andreju Perneku iz Ptuja 400 Din. Po aretaciji so našli pri uzmoviču še 212 Din.

Požar v mariborski okolici. Na velikonočni pondeljek ob 9. uri zvečer je uničil ogenj iz neznanega vzroka v Peklu, občina Košaki pri Mariboru pos. Francu Fašmanu: hleve, listnjak ter škedenj. Poslopja so bila lesena in s slamo krita. Gasilci so branili lahko le sosedna poslopja.

Žrtev požigalčeve roke je postalo v Kančevcih v Prekmurju gospodarsko poslopje tamkajšnje narodne šole.

Občutna požarna škoda. Na Homcu pri Radomlju na Kranjskem je zgorelo na veliko soboto zjutraj iz neznanega vzroka s slamo krito gospodarsko poslopje posestnika Alojzija Repnika. Pri reševanju sta dobila nevarne opekline gospodar in njegov sin. Veter je iz tega požara prenesel ogorek na sosednje gospodarsko poslopje, oddaljeno približno 100 m in tudi tu zanetil požar. Z izredno naglico je sosedu Primožu Prešernu pogorelo gospodarsko poslopje s senom vred, ter dvojni kozolec, ki je bil naložen s slamo. Škoda se ceni na približno 60.000 Din.

Polzela. Prostovoljno gasilno društvo vpripori v nedeljo dne 23. t. m. igro »Guzaj« v 5 dejanjih in »Idealna tašča«, burka v 1 dejanju v dvorani g. Turnšek Pongrac, poprej Prosvetni dom. Začetek ob treh popoldne.

Vstopnina običajna. Predprodaja vstopnic v gostilni Cizej. Vljudno vabi odbor.

Mozirje Čebelarstva podružnica v Mozirju priredi v nedeljo dne 23. 4. ob enih popoldne v cerkveni hiši predavanje o čebelarstvu. Predava g. župnik Peterneš. Vabljeni vsi čebelarji in prijatelji čebel.

Št. Janž pri Velenju. Dekliška Marijina družba in cerkveni pevski zbor vabita na proslavo materinskega dne, ki se bo vršila na belo nedeljo, dne 23. aprila, ob 3. uri popoldne v Slomšekovi dvorani z deklamacijami, petjem, govorom in igro »Goslarica naše lj. Gospe«. Pridite otroci vsi, da se vsaj enkrat v letu nekoliko oddolžimo našim materam.

Sv. Križ pri Rogški Slatini. V zadnjem »Sl. gospodarju« napovedana igra »Vrnitev« se ne bo vršila na belo nedeljo zaradi nekkih ovir. Pač pa se bo gotovo vršila v nedeljo 7. maja, torej prvo majniško nedeljo. Opozarjamo vse prijatelje mladine na to priliko, ki bo nudila sliko posledic svetovne vojne v zakonskem življenju. Igra predstavlja vrnitev moža iz ruskega ujetništva po 15 letih, doma pa najde ženo že 7 let poročeno z drugim. Na obilno udeležbo kliče svetokriška mladina.

Novc knjige.

Josip Lavtičar: Marijina božja pota v Evropi. Šmarnice. Te šmarnice bodo ljudje zelo radi poslušali. So nekaj konkretnega, ne sama dogmatika in moralka. Mnoga teh božjih poti naši ljudje sami poznajo in bodo obujali ob branju spomine nanje. Da se seznanijo še z drugimi, bo dobro. Pisatelj je znan po svoji poljudni, prikupni pisavi. Nič previsokega, a vse gre k srcu! Dobi se knjiga pri pisatelju in založniku: Rateče-Planica na Gorenjskem. Cena v platno vezani knjigi 35 Din.

Šmarnice za leto 1933. Izšle so Šmarnice Marije Pomočnice in stanejo broš. 12 Din in vez. 18 Din. Nove so tudi Šmarnice »Evropska božja pota Marijina, stanejo vez. 35 Din. Naročila za lavantinsko škofijo se pošiljajo na Tiskarno sv. Cirila v Mariboru. Prosimo, da le to čimprej zgodi, da jih dobite pravočasno!

»Satan in Iskariot«. Knjiga vezana se že dobi in stane polplatno 65 Din, vezana v celo platno 70 Din in z barvano naslovno sliko 75 Din. Naroča se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Sv. birma, pouk za birmance, za starše birmancev in za botre, je zelo priročna spominška knjižica na sv. birmo. Stane samo 3 Din. Naroča se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Za cerkveno ljudske petje smo vam pripravili cerkvene pesmarice, ki smo jim določili kar najnižjo ceno: 1. Cerkevna ljudska pesmarica, izdaja 1933, samo po 3 Din, obsega 100 izbranih pesmi. 2. Venec svetih pesmi, izdaja 1907, obsega ravno 1000 cerkvenih pesmi, stane broš. 10 Din, vez. 30 Din. 3. Prijatelj otroški, molitve in pesmi z notami za šolsko mladino, broš. 2 Din, vez. Din 5.50 in 7.50. 4. Jezus, blagoslovi nas, Slomškove blagoslovne pesmi z notami, 5 Din. 5. Kvishi srca, pesmarica z notami bo zopet v aprilu 1933 dogotovljena. Poleg teh naročajte tudi vse ostale cerkvene skladbe, novejšje in starejšje, pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

»Vojaški novinec«, povest, dobiš brezplačno, ako naročiš knjigo »Moj tovariš«, ki naj spremlja vse slovenske fante, kateri odhajajo kot vojaški novinci od doma. Knjiga »Moj tovariš« bo fantom pravi angel varih na poti. Vsakdo, ki hoče, da bodo ostali fantje, kakor so od doma šli, naj oskrbi za spomin na vojaško vežbo to knjigo! — Cena knjigi je 16 Din in z zlato obrezo 20 Din. Naročila prejema: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Posestvo 26 oralov v ravnini, zasejano, se prodaja skupno ali pa delno. Štefan Čelofiga, Bresternica, Maribor. 520

Svarilo!

Širijo se neutemeljene govorice o meni, odnosno o moji gostilni, češ, da kupujem vina po nizkih cenah na dražbah po Din 0.60 do Din 0.75 za liter ter isto točim po 6 Din liter. Ker imajo te vesti prozoren namen, škodovati mojemu obratu, izjavljam izrecno, da še do danes po tej ceni vina nisem kupil, pač pa sem ga kupoval v prosti prodaji od naših vinogradnikov po najvišji dnevni ceni, o čimer lahko vsi ti prodajalci sami najboljšje pričajo. Tudi v bodoče bom kupoval dobra vina od producentov, uporabljal bom kakor do sedaj tudi v naprej le najboljše meso v moji kuhinji z edinim namenom, zadovoljiti moje goste z jedjo in pijačo po najzmernejših dnevnih cenah. — Ob enem opozarjam, da bodem vsakogar, kateri širi gorenje vesti iz katerega koli namena škodovati mojemu obratu, zasledoval ter proti njemu sodno postopal. 519

J. A. Berlič, gostilničar pri »Pošti« v Ptuj.

Zdravljenje kile

po naravnem orth.-meh. potu, brez operacije, brez bolečin, brez motenja poklica samo z uporabo mojih avstrijskih in nemških patentov (avstrijski patenti 127566 in 115037 in 127559, nemški patent 532082 in švicarski patent 158978).

Rešenje trpljenja in težkoč!

Brezplačno neobvezno predvajanje vršim osebno v sledečih krajih: **Spielfeld-Strass:** v hiši gostilne Kaschl v Spielfeldu: sreda 3. maja, od 8.—2. ure. **Radkersburg:** v hiši hotela Kaiser von Oesterreich: četrtek, 4. maja, od 8.—2. ure.

Ena mi dnevno doposlanih zahval:

Že več let sem imela vedno večjo kilo ter sem po priporočilu uporabljala Streifenederjev patent ter lahko z veseljem potrjujem, da mi je kila po kratkem času popolnoma izginila. Sedaj sem zopet vesela življenja ter svojim prejšnjim sotrpinom odkrito priporočam, da si nabavijo Streifenederjev patent. Uporaba je brez bolečin in brez motenja poklica. Maria Fabian.

Altenmarkt bei Fürstenfeld (Oststmk.), dne 26. februarja 1933. — Potrjeno od župnega urada Altenmarkt (Stmk.). Dajte si doposlati mojo pojasnilno ilustrovano brošuro proti doložitvi dvojne pisemske poštne, neobvezno in brezplačno.

Pozor pred ponaredbami!

Prosim, da natančno pazite na moje ime, na moje večletno delo v Avstriji in na moje najnovejše patente. Tisoči trpečih na kili so samo po njih uporabi našli odrešenje svojega trpljenja. 521

F. G. Streifeneder, Fürstenfeldbruck bei München

Za našo deco.

Čarobna sekira.

Dalje.

Car je videl v tem primeren način, da se iznebi Miška. Zdaj je lahko mirno spal.

Drugega dne je rekel car Mišku pred vsemi dvorjani:

»Mladenič, močan kakor ti, bi moral prinesiti svoji nevesti na dan poroke lepo darilo. Kar tu blizu v gozdu se nahaja velikan, ki je 6 metrov visok. On sne samo za kosilo celega vola. Če bi nosil dvorsko obleko, bi bil krasen sluga. Knez Miško! Moja hči želi, da premagaš tega velikana in da ji ga dovedeš za slugo. Potem pa bomo mislili samo na poroko.«

Veseli Miško je takoj razumel, za kaj gre. Ni se pa prestrašil, ampak je mirno odgovoril: »To sicer ne bo lahko izvršiti, ali ker Vaše Velikanstvo velikana želi imeti, bom poskusil, da ga dobim.«

Vzel je svojo torbo, seveda s sekiro, motiko in orehovo lupino. Vtaknil je vanjo še hleb kruha, kos sira in nož, ter se je odpravil v gozd. Peter se je razjokal, ko ga je videl oditi, Pavel pa je bil vesel, ker je bil uverjen, da ga ne bo več nazaj.

Ko je bil Miško sredi gozda, je izzivajoč klical: »Velikan, velikan! Kje si? Denar ali življenje! Nič ti ne pomaga, če se skrivaš. Takoj se pojavi, ti stari orjak!«

»Tu sem,« je zatulil strašen glas. »Pričakaj me, samo za en grižljaj te bo.«

»Ni treba tako naglo,« je začel Miško iznova. »Imaš celo uro časa.«

Kmalu se je prikazal velikan. Obračal se je na vse strani, da vidi, kdo ga kliče. Prvi hip ni mogel nikogar videti. Ko je nazadnje začel gledati po tleh, je zagledal na posekanem deblu majhno bitje z veliko torbo poleg sebe.

»Ali si ti to, ki me motiš v spanju, paglavec mali?« je zaklical velikan jezno.

»Jaz sem to, dragi moj tovariš. Prišel sem, ker mi moraš biti sluga!«

»V istini?« se je začudil velikan. »Ali veš, kaj bom s teboj počel? Vrgel te bom v vranino gnezdo. To te bo naučilo, da se ne boš več potikal po mojem gozdu.«

»Tvoj gozd? Prej je moj nego tvoj. Jaz lahko v četrt ure vsega posekam.«

»To bi pa rad videl,« je menil velikan zaničljivo.

»Pa glej!« je dejal na to Miško, je izvlekel iz torbe čarobno sekiro in ji je zapovedal: »Sekaj, sekaj, sekirica moja!«

Sekira se je izgubila v gozd ter je začela razbijati in sekati veje tako naglo, da so liki toča padale velikanu na glavo.

»Dovolj, dovolj!« je zaječal velikan. »Vidim, da izvršiš, kar si obljubil. Ne poderi mi vsega gozda. Povej mi, kdo si!«

»Jaz sem Miško, glasoviti čarovnik. Samo eno besedo mi je treba reči, pa ti tale sekira odseka glavo. Ne gani se mi s tega mesta!«

Velikan je slušal kakor otrok. Bil je popolnoma prestrašen.

Miško je postal lačen, vzela je iz torbe kruh in sir, pa je začel jesti.

»Kaj je to belo?« je vprašal velikan, kateri še ni bil nikoli videl sira.

»To je kamen,« je malomarno odgovoril Miško in je vtaknil še velik kos v usta.

»Kaj ti kamenje ješ?« je vzkliknil velikan iznenaden.

»Pa še kako, to je moja navadna hrana. Zato ne morem postati tako velik kakor si ti, ki ješ goveje meso, pač pa sem mnogo močnejši od tebe. Zdaj pa je dovolj goveričenja. Daj, povedi me v svojo hišo!«

Velikan se je takoj pokoril povelju, ne da bi črnil besedice. Vodil je Miška skozi gozd in privedel ga je pred ogromno kolibo.

»In zdaj čuj!« je rekel Miško. »Eden izmed naju mora biti gospodar, drugi pa sluga. Pogodiva se. Ako ne bom mogel jaz napraviti tega, kar je tebi mogoče, ti bom jaz sluga, če pa ti ne boš mogel izvršiti tega, kar jaz morem, si ti moj sluga.«

»Dobro je,« je menil velikan. »Rad bi imel za slugo tako malega, pa pametnega in dobrega dečka. Mene kar glava boli, če pomislim, da imaš ti možganov dosti za naju oba. Torej začniva! Tu imaš dva lonca, prinesi mi vode, da pristavim kosilo.«

Dalje sledi.

Nazaj k ročnemu delu.

Ogrski mesti Mako in Szentes sta udeležili hvalevredno misel. Precejšen del tamošnjih podeželanov je brezposelnih in so se komaj in komaj še preživljali. Obe mesti ste sklenili, da bosta odpomogli tem revežem. S konopljo posejana mestna polja so razdelili med brezposelne, ki so se morali zavezati, da bodo pridelano konopljo po žetvi trli, spredli in na navadnem ročnem stroju tkali.

Pri čevljarju.

Gospod: »Le glejte, mojster, kakšno šušmarijo ste mi napravili! Podplati so še kot novi, urbasi pa se že okoli in okoli trgajo.«

Čevljar: »Aha, že vidim, drugokrat bodem moral vzeti bolj slabe podplate.«

V krčmi.

Neki upnik zagleda svojega dolžnika v gostilni: »Aha, za vino imate še denar, za me pa ne!«

»Priatelj, odgovori mu ta. «Vi le vidite, da vino pijem, pa ne, da ga plačujem.«

Tat v večnosti.

Ko so nekega nepoboljšljivega tatu prignali do vislic, so ga vprašali, kaj misli o večnosti?

»Nič dobrega,« odgovori tat, »ker ljudje nič ne jemljejo s seboj v večnost blaga, zato ne bom imel kaj krasti.«

Zaloga soli.

Ako bi se zgodilo, da bi izpuhtela iz vseh morij voda, bi bilo na morskem dnu toliko soli, da bi lahko ustvarili iz nje celotno današnje gorovje Evrope in severne Amerike. V Sprembergu južno od Berlina so zadeli na zalogo soli 80 m globoko pod zemljo. Plast soli je tako debela, da niso dosegli njenega dna, ko so vrtali skozi sol 1275 m globoko. Največji solni rudnik v Evropi je ob vznožju Karpatov v Wieliczki in Bohniji. Podzemeljska zaloga soli se razteza 100 milj na dolžino in 20 milj na širino.

MALA OZNANILA

V »Malih oznanilih« stane vsaka beseda Din 1.20. Najmanjša cena za oglas je 8 Din. Manjši zneski se lahko vpošljejo tudi v znamkah. — Upravišтво odgovarja na razna vprašanja samo takrat, ako je priložena znamka za Din 2.— za odgovor.

Upravišтво.

Birmanska darila, zlatnine, ure, najboljše nudi Jan, urar, Maribor, Glavni trg. 506

Služba organista in cerkovnika pri Svetinjah se odda pridnemu in poštenemu in sposobnemu mladeniču. 515

Enodružinsko hišo s sadnim vrtom prodam na Drnovem pri Krškem za 12.500 Din. Pojasnila da I. Valpet, Maribor, Mejna 50. 501

Hlapca sprejemem, starejšega, vajenega vsega kmečkega dela s konji. Naslov v upravi našega lista. 508

Posojilnica išče delavne obiskovalce privatnih strank. Ponudbe z znamkami za odgovor nasloviti na »Mobilna zadruga«, Ljubljana, pp. 307. 518

Sklicujte se vedno in povsod na oglase „Slov. gospodarja“!

Hiša z trgovino, gostilno in trafiko ob bano-vinski cesti, z gospodarskim poslopjem, svinjakom, travniki, njivam, vinogradom ter gozdom poceni na prodaj radi preselitve. Ponudbe na upravo lista pod točko 170.000. 517

Pastirje, šole prostega, potrebujem. Salatnik, Sesterže, p. Majšperg pri Pragerskem. 511

Vabilo na redni občni zbor Hranilnice in posojilnice pri D. M. na Jez. v Prevaljah, ki se bo vršil v nedeljo dne 30. aprila 1933, ob treh popoldne v Farni vasi št. 15 s sledečim sporedom: 1. Čitanje revizijskega poročila. 2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. Poročilo načelstva in rač. pregledovalca. 4. Odobritev rač. zaključka za leto 1932. 5. Volitev načelstva in rač. pregledovalca. 6. Slučajnosti. Opomba: Ako bi ob določenem času ne bilo navzočih zadostno število združnikov, se bo vršil pol ure pozneje občni zbor na istem mestu in z istim sporedom, ki je v smislu pravil sklepčen brez ozira na število navzočih članov. — Načelstvo. 516

Vabilo na XXIII. redni občni zbor Kmečke Hranilnice in posojilnice v Hočah, ki se vrši dne 30. aprila 1933, ob pol 9. uri v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1932. 4. Nadomestna volitev načelstva. 5. Slučajnosti. Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, se vrši pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov. K obilni udeležbi vabi — načelstvo. 502

Vse brivske potrebščine iz svetovno-znanega jekla dobite kakor sledi pri Trgovskem domu Stermecki. Brivski aparat 16, 22, 34 Din, brivce 27, 38, 50 D, lasostrižniki 40, 44, 78 Din, škarje 15, 18, 23 Din, čopiči, mila, in vse druge toaletne potrebščine po izredno nizkih cenah.

Trgovski dom

Stermecki
Celje št. 24.

Zahtevajte veliki brezplačni ilustrirani cenik z več tisoč slikami. Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar.

Sadjarji in kmetovalci! Škropilnice za sadno drevje in vinograde, vse čele, ročne škropilnice 1 l in 2 l, in škropila, dobite najceneje tudi na hranilne knjižice pri Josipu Videmšek, Maribor, Koroščeva ulica 36. 398

Restavracija, tujske sobe, tujski hlevi, veliko dvorišče, gospodarsko poslopje, vrt, mesarija, stavbišča, sredi mesta Slovenije, pod ugodnimi plačilnimi pogoji ceno naprodaj. Naslov: Ilger, Maribor. 480

Darila za sv. birmo po znižanih cenah, ure od 50 Din naprej, samo pri: Ackermann in Kindl, Ptuj.

Kose »Flugs«-patent z novim pritrdjevanjem, kosišča in brusne kamne, klepalne stroje in srpe dobite pri Josipu Videmšek, Maribor, Koroščeva ulica 36. 399

Kupimo staro zlato, srebro in srebrne krone po najvišji dnevni ceni. K. Ackermann in J. Kindl, Ptuj. 496

Brzoklepalnik »Stubai« tisočkrat preizkušen! Popis pošilja zastoj Friderik Kratz, Stražišče pri Kranju. 270

Brezobrestna posojila za nakup premičnin in nepremičnin, doto, razdolžitev itd., proti poroštvo, zaznambi ali vknjižbi dajejo: »Kreditne zadruge«, Ljubljana, pp. 307. — Sprejmejo zastopnike. 389

Klobuki

najnovejši od Din 48-

naprej

otroški Din 28.-.

Velika izbira

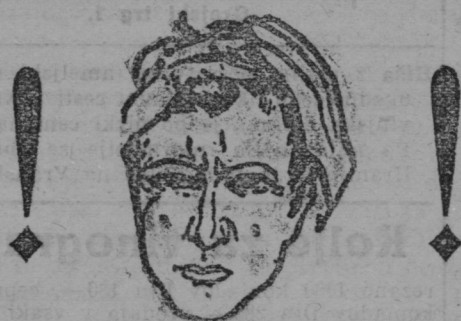
o b l e k

Jakob Lah

Maribor, Glavni trg 2

181

Bolni živci!

Koliko dni ima leto, toliko muk mora nervozni človek prestati, ker slabi, izčrpani živci zagrenijo življenje in povzročajo mnogo trpljenja. Bolečine zbadanja, života, omedlevica, tesnoba, enostranski ali splošni glavobol, šum v ušesih, bliskanje pred očmi, neredna prebava, besnost, potenje, trganje v mišicah, nesposobnost za delo in drugi pojavi, so posledice slabih, izčrpanih, bolnih živcev.

Kako se hočete rešiti tega zla?

Moja komaj izišla razprava opisuje metodo, katera je za človeštvo postala izvir blagodejnosti. Delovanje telesa se pospešuje, mozeg v hrbtnici postane odporni, mišice in udje postajajo močnejši, a moč in življenska volja raste.

V borbi za zdrave živce

se je ta metoda pokazala posebno dobra, oživlja in podbuja, ohrani mladost in svežost. Treba je, da se sami prepričate o resničnosti mojih navodil, kajti vsakemu, ki mi piše, pošljem

popolnoma brezplačno in franko

knjigo zdravnika z mnogostransko dolgoletno izkušnjo, kateri se je samo boril s to boleznijo. Pišite mi natančen Vaš naslov in jaz Vam hočem obljubljeno takoj poslati.

povsem brezplačno.

Poštno nabiralno mesto: Ernst Pasternack, Berlin SO, Michaelkirchplatz 13, Abt. 90. 503

K u p i m vsako množino h m e l j a

letnikov 1928—1931, ki odgovarjajo kemični analizi. Vzorec 5 dkg z kemično analizo vposlati z navedbo letnika in množine. Kupi se le nemešan hmelj od producentov. Cene po kvaliteti Din 8.— do 15.— za kg. Ako nimate kemične analize, priložite za isto Din 60.—.

„Americanimport“
Juhart-Praznik
Zagreb, Trenkova 9.

Pozor! Pozor!

Za čiščenje presvetega Rešnjega Telesa je izšel nov molitvenik

„Pridite, molimo!“

ki obsega poleg običajnih molitev tudi šest molitvenih ur za skupne molitvene ure. Zelo priročna knjiga stane samo Din 16.— z rdečo obrezo in Din 20.— z zlato obrezo.

Knjiga se naroča pri
Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Inserirajte!

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala: Maribor

v lastni novi palači na oglu
Gospodske-Slovenske ulice.

Podružnica: Celje

nasproti pošte, prej Južnoštajerska hranilnica.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

Kdor želi poceni in prave pristavške motike, si bode ogledal zalogo železnine

FRANJO VRABL, PTUJ

kjer bo našel tudi veliko izbiro pljugov, pljužnih želez in desk, vse vrste šinj za vozove, traverze, betonsko železo, Trboveljski cement, barve, firme, šper-plošče za mizarje, šering-politure in obče, kar spada v mojo stroko. Cene nizke. 330

Naznanilo.

S prošnjo, da ohranite mojega pokojnega soproga v častnem spominu, naznanjam, da bodem pod tvrdo:

Leonard Treppo, tvornica opeke Brežice

neizpremenjeno poslovala dalje na svojo odgovornost in na svoj račun. — Priporočam svojo zalogo prvovrstne, najboljše, najtrpežnejše strešne zarezne, navadne (bobrovec) ter zidne opeke, žlebov in drugih glinenih izdelkov. — Uverjena sem, da boste kakor mojemu pokojnemu soprogu tudi meni izkazali svojo naklonjenost. Skušala bom, svoje p. n. odjemalce kolikor mogoče najboljše zadovoljiti. 510

Treppo Irma.

Preklic. Podpisana Ferk Jožefa izjavljam, da je popolnoma neresnica, kar sem govorila in obrekovala zoper Ferk Ivana in Marijo Šerbinek. Se zahvaljujem, da je imenovani odstopil od tožbe ter plačam vse stroške in 50 D ubož. skl. obč. Ceršak. Jožefa Ferk. 507

Slovenec v Holandiji si želim kupiti v okolici Maribora (ne v hribih) manjšo posestvo. Ponudbe na upravo lista s točnim popisom velikosti, stanja, razmerami in tudi ceno. 509

Kovačnica ob državni cesti ležeča se odda v najem ali proda. Stavba je enonadstropna, v katerem se nahaja kolar. Ponudbe pod »Severno od Maribora ležeče« na upravo lista. 514

Učenca za strojno ključavničarstvo sprejme takoj I. Pfeifer, Hoče. 505

KJE DOBIM?

žepne robce že po	Din	2.—
moške nogavice barvane po	"	3.—
otročje nogavice patent po	"	4.—
surovo platno molino po	"	5.—
belo platno za perilo po	"	6.—
pisano platno za srajce po	"	7.—
tiskovino druk za predpasnike	"	8.—
ceug za ženske obleke	"	9.—
razne robce za na glavo	"	10.—
belo in surovo svilo za bluze	"	12.—
svilene nogavice	"	14.—
platno za rjuhe, 150 cm široko	"	16.—
belo platno za rjuhe, 150 cm široko	"	18.—
volneno blago za ženske obleke	"	20.—
ceug za moške hlače in obleko	"	24.—
sukno za moške obleke po	"	30.—
moške srajce po	"	20.—
moške spodnje hlače po	"	14.—
moške zgornje hlače po	"	36.—

Vse to dobiš
v manufakturni trgovini

MIRKO FELDIN, MARIBOR,
Grajski trg 1. 842

KLOBUKE

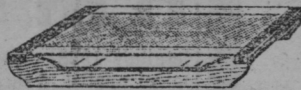
kupite najboljše in najcenejše v

klobučarni Auer, Maribor, Veitvinska ulica 14

Velika izbira vseh vrst moških in deških klobukov lastnega izdelka. — Posebni oddelek za damske klobuke najnovejše mode. — Popravila točno in solidno! — Cene brezkonkurenčne! 472

Žične vložke

kom. po Din 100.—

Žične vloge iz izvanredno trde žice kom. po Din 150.—

Afrik madrace 3delne Din 300.—

Pri naročilu se prosi za natančno notranjo mero postelje. 364

„WEKA“ MARIBOR 18

Hiša z malim posestvom (hmeljski nasad) z ugodno lego tik ob glavni cesti v Kapli (Savinjska dolina), je po nizki ceni na prodaj. Po natančnejše informacije se obrnite na Hranilnico in posojilnico na Vranskem. 495

Kolje za vinograde!

rezano 1000 komadov Din 180.—, cepano 1000 komadov Din 280.— prodaja v vsaki množini »Drava« d. d. Maribor, Meljska cesta 91. 470

Denar naložite najboljši in najvarnejši pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gospodska ulica

r. z. z. n. z.

Ulica 10. oktobra

Najugodnejše obresti za vloge in posojila. Stanje hranilnih vlog nad 62.000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih kmetov in posestnikov, z vsem svojim premoženjem in nepremičnim premoženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev. 1

Denar lahko vlagate po položnici. Pišite po nje!

ZADRUŽNOST

REG.

POM.

BLAG.

MARIBOR, OROŽNOVA 8 - POZAVAROVANA PRI VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI

Kot resnega in odkritega svetovalca

sprejmite ta spis, preberite ga, dajte ga brati drugim, saj je namenjen vsakomur le v dobro!

Priložene dopisnice ne spreglejte!

Zavarovanje

je danes nesporno za veliko večino ljudi neizogibno potrebno in naravnost življenska nujnost. Za posameznika, kakor za vsako zasebno gospodarstvo obče, je vedno mogoče, da zmanjšajo ali sploh uničijo nepredvideni dogodki vrednost njegovega premoženja in s tem vrednost njegovih dohodkov. N. pr. požar upepeli stanovanjsko hišo, gospodarska poslopja, toča poble ves up poljedelca, kuga pobere kmetu vso živino, tolovaji izropajo trgovcu vso zalogo, za studij otrok je treba denarja, za ženitev sina ali hčere je zopet treba denarja, bolezen, nezgoda, onemoglost, brezposelnost so odvzele četudi vsako možnost zaslužka, nenadna smrt je pobrala družini hranilca. Skupno je vsem tem dogodkom, da so vedno in vsak čas mogoči, a vendar negotovi. Smrt je vsakemu človeku zagotovljena, »a dneva ne pove nobena praťka«. Ni pa pričakovati za gotovo, da bo živel oče tako dolgo, da bo preskrbljena vsa družina in da bo prihranil za preskrbo družine dovoljno vsoto denarja.

Vsem nepredvidenim dogodkom se človek sicer kar najbolj izogiba in stori vse, da jih zatre ali vsaj zmanjša njih verjetnost, vendar ni sredstva, s katerim se jim bi izognil s preračunano točnostjo. Zato mora pač misliti, kako bi poskrbel za slučaj potrebe najnujnejša sredstva, s katerimi bi mogel nadomestiti škodo ali izgubo. Ta sredstva more zbirati z varčevanjem, s tem, da predvideva v gospodarstvu za izgubo posebne sklade in rezerve, da si zagotovi povračilo s pogodbi itd.; vse to pa še zdaleka ne zadošča za nadomestitev vsakršne škode in stroškov, ker je omejeno delno povračilo le na posamezne slučaje, riziko je preveljen samo z enih ramen na druga, nevarnost pa s tem še ni odstranjena.

Česar pa ne morejo omenjena sredstva, česar ne more posameznik, ne moreta dva, ne morejo trije, to more zavarovanje. Osnovna misel zavarovanja je, da posameznik nima sredstev za nadomestitev nepredvidene škode ali izgube, da pa je mogoče zadostiti potrebam posameznikov s prispevki več oseb ali činiteljev, ne da bi bili obremenjeni s prispevki oni, ki prispevajo, preko svojih premoženjskih razmer glede na to, da so prispevki razmeroma redki ali pa določeni celo že vnaprej. Zavarovanje torej lahko opredelimo kot presoja za bodočo negotovo in slučajno potrebo, s porazdelitvijo preskrbe na množino posameznih gospodarstev.

Že iz teh skromnih primerov lahko razvidimo, da je danes zavarovanje nujnost. Sedanjega gospodarskega življenja si ne moremo predstavljati brez zavarovanja; zavarovanje je postalo neizogibno potrebno in teko bi našli le eno panogo narodnega gospodarstva, ki bi se mogla razvijati brez te ustanove.

Početek zavarovanja temelji vsekakor na vzajemnem dogovoru, iz katerega so se razvila razna društva ter ustanove, ki so dajale svojim članom odškodnino za morebitno škodo ali izgubo v negotovi bodočnosti, ali pa so jim nudile vnaprej določeno preskrbo. Tako ima n. pr. sedanje posmrtninsko ali pogrebniško zavarovanje svoje predhodnike že v času rimskih cesarjev v društvih, ki so se imenovala »Collegia tenuiorum« (društva nižjih ljudi). Po zapisnikih iz l. 136. po Kr. r. vemo, da je bilo v Lanuvijumu društvo, katerega člani so morali plačati sprejemno pristojbino 100 sestercev in mesečno premijo 5 asov. Po smrti zavarovanega člana je izplačalo društvo 300 sestercev dediču, ki ga je določil zavarovanec v oporoki. Dediči so bili dolžni rajnega zavarovanca dostojno pokopati, na kar so Rimljani iz verskih ozirrov zelo gledali. Pozneje je bila izplačana pogrebna svojcem umrlega člana predvsem kot podpora. Izrecen pogoj za izplačilo pogrebne pa je bilo redno plačevanje mesečnih premij in dokaz, da zavarovanec ni umrl vsled samomora.

Ne da bi segali preveč v zgodovino omenimo, da so bila ustanovljena v 19. stoletju pri nas prva zavarovalna društva na osnovi določb avstrijskega cesarskega patenta z dne 26. XI. 1852., zakona z dne 15. XI. 1867., bolniško zavarovanje je dobilo svoje določbe z zakonom z dne 30. III. 1880. Poslovanje zavarovalnih družb in zavodov pa je bilo — med drugimi — urejeno v glavnem z zavarovalnim regulativom z dne 26. VIII. 1880., s poznejšimi izpremembami in dopolnili. Prvi slovenski zavarovalni zavod na osnovi vzajemnosti je bil ustanovljen l. 1900., in sicer Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, ki je še danes edini slovenski zavarovalni zavod in to brez tujega kapitala.

Pomožne blagajne in njih namen.

Pomožna blagajna je zavarovalna ustanova, ki ima kot namen zavarovanje svojih članov po načelih vzajemne pomoči in si pridobi z vpisom v register pomožnih blagajn po zadevnem zakonu z dne 16. julija 1892. posebno pravno stališče.

Nameni pomožne blagajne morejo biti predvsem:

1. bolniško zavarovanje, 2. zavarovanje pogrebne

(posmrtninsko zavarovanje), 3. invalidsko in starostno zavarovanje, 4. sirotinsko in vdovsko zavarovanje in 5. zavarovanje v korist tretjega (posebno za slučaje poroke in dote). Da pa se omeji delovanje pomožnih blagajn od delovnega območja zavarovalnih zavodov in družb, so določeni največji zneski zavarovalnih vsot z zakonom in preko teh zneskov zavarovanja niso dovoljena.

Iz povedanega sledi jasno, da je in more biti namen vsake pomožne blagajne predvsem socialen, vzajemna pomoč članom, ki take pomoči rabijo v tem ali onem slučaju. Zakonodajalec je mislil z zakonom o pomožnih blagajnah zlasti na socialno šibkega »malega človeka«, ki mu je z njim dal možnost, da se obvaruje po načelu vzajemne pomoči pred raznimi nevarnostmi in nesrečami, ki ogrožajo njegov obstoj, obenem pa je hotel, da bi se člani pomožnih blagajn navajali k skupnostni, občestveni misli in da bi varčevali v dobrih dneh za slabše čase ter mislili pravočasno na najnujnejšo preskrbo svojcev ob raznih nesrečah, ob svoji smrti.

Razvada torej, ki se je bila razpasla zadnja leta zlasti v Sloveniji pri nekaterih zavarovalnih ustanovah in katere žalostne posledice smo videli, nima z osnovnim načelom pomožnih blagajn prav nič skupnega, ker zakonodajalec je določil za vsako pomožno blagajno zavarovalno-tehnično osnovo, ki tudi edina nudi jamstvo za vestno, nemoteno in varno poslovanje vsake zavarovalne ustanove. Kar smo pa doživeli pri nas, so bili samo izrastki spekulacij, nemorale in pohlepa po denarju, odnosno po obogatitvi na tuj račun, če treba tudi na račun življenja bližnjega. Samo žal, da je bila s takimi nemoralnimi posli, ki seve nimajo s pravim zavarovanjem nič skupnega, omajana hkrati vera in zaupanje tudi v vsako drugo, še tako dobro in pošteno zavarovalno ustanovo in zaupanje v zavarovanje sploh. Na hvalo pa so ljudje kaj hitro spoznali, kje je vera in kje nejevera, in tako sedaj dobro pretehtajo, komu bodo zaupali zavarovanje in plačevali zavarovalne premije, ki so v teh težkih časih za marsikoga od ust odtrgani krvavi žulji rok.

Zadružnost, registrirana pomožna blagajna v Mariboru,

je zavarovalna ustanova, kateri so osnova zavarovanja in delovanja oni pravilni zavarovalni pravci, ki smo jih navedli v prejšnjih odstavkih.

V Dravski banovini imamo poleg rednih zavarovalnic trenutno več zavarovalnih društev in registriranih pomožnih blagajn, izmed katerih je bilo precej ustanovljenih šele prav zadnji čas. »Zadružnost« je naslednica Zadružne samopomoči v Mariboru, ki je bila ustanovljena leta 1929., in ki se je s sklepom občnega zbora po svoji volji docela preosnovala in preustrojila v registrirano pomožno blagajno. Zadružno samopomoč v Mariboru so bili ustanovili nesebični javni in zadružni delavci, in je poslovala ves čas brez vsake najmanjše nerednosti, kar je treba spričo znanih dogodkov, žal, posebej omenjati, za kar je, med drugim, najjasnejši dokaz to, da je prevzela Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani vse njene člane, ki so postali hkrati člani »Zadružnosti«, v pozavarovanje. Po Zadružni samopomoči v Mariboru je prevzela »Zadružnost« okrog 5.000 članov, ki jim ostanejo pridobljene pravice tudi v naprej, na imovini pa okrog 250.000 Din varnostnih rezerv. Na pogrebninah (posmrtninah) pa je izplačala Zadružna samopomoč po umrlih članih do 31. XII. 1932. skupaj znesek preko Din 800.000—, kar je ponoven dokaz njenega solidnega in poštenega dela.

Poslovanje »Zadružnosti« temelji torej takoj spočetka na varnih in že preizkušenih oporiščih. Poleg tega pa je nadaljnje jamstvo za njeno resnost in solidnost ter za račun na trajen obstoj pozavarovalna pogodba z Vzajemno zavarovalnico v Ljubljani in zavarovalno-tehnična osnova zavarovanja. »Zadružnost« je prva slovenska in jugoslovanska registrirana pomožna blagajna s pozavarovanjem, za katero jamči prvi slovenski zavarovalni zavod.

Namen »Zadružnosti«

točasno je zavarovanje pogrebne (posmrtnine) svojih članov, ki omogoča vsakemu, torej tudi prav siromašnim, da si po premoženjskih prilikah s plačevanjem mesečnih prispevkov (premij) pravočasno poskrbi za pogrebne stroške in hkrati za najnujnejšo preskrbo svojcev ob svoji smrti in jim s tem olajša gmotni položaj.

Kdo more biti zavarovan?

Zavarovanec »Zadružnosti« more biti vsaka zdrava oseba (moški ali ženska), ki biva na dan prijave v Dravski banovini in ki je stara na dan prijave najmanj 7 let in ne več ko 70 let. Poznejša sprememba bivališča ne vpliva na članstvo in pridobljene pravice.

Poleg omejene starosti je torej pogoj za sprejem v zavarovanje, da je priglašena oseba zdrava. Za spekulate, ki bi z zavarovanjem bolnih in starih oseb radi obogatili, ali radi prišli poceni do denarja, v »Zadružnosti« ni prostora. Zdravniška preiskava ni potrebna, more pa jo zahtevati navelstvo od priglasenca v vsakem dvomljivem slučaju.

Pristopno izjavo mora podpisati vsaka priglašena oseba za zavarovanje svojeroko in nihče ne more biti zavarovanec »Zadružnosti« brez svoje vednosti in svojega pristanka.

Sprejemna pristojbina

je za pristop v I. oddelek Din 10—, v II. oddelek Din 20—, v III. oddelek Din 40— in v IV. oddelek Din 80— ter nekaj dinarjev (točasno Din 8—) upravnih stroškov; plačana mora biti obenem s podpisom (odpošiljatvijo) »Pristopne izjave«, najkasneje pa v 14th dneh od dneva podpisa pristopnice, sicer je »Pristopna izjava« neveljavna.

Kako more biti vsak zavarovan?

Vsak priglašenec more biti zavarovan pri »Zadružnosti« samo enkrat in samo v enem oddelku. Oddelki so štirje, ki se ločijo po največjem znesku pogrebne.

Vsak si lahko poljubno izbere katerikoli oddelek, a odloči se naj le za onega, ki mu ga dopuščajo premoženjske in stanovske razmere, da bo lahko v redu sproti plačeval vsak mesec članske dajatve. Zavaruj se po pameti, a zavaruj se na vsak način!

Kdo sme biti določen za dediča?

Dediči pogrebne smejo biti samo zavarovančevi svojci, v nobenem slučaju pa ne tuje osebe. Če pa po zavarovančevi smrti ne bi bilo nobenega njegovega svojca, se izplača pogrebna na podlag predloženih dokazil onemu, ki je plačal pogrebne stroške.

Svojci so osebe, ki žive z zavarovancem v skupni rodbinski zvezi (mož, žena, sin, hči, oče, mati, tašča, tast, zet, sinaha itd.),

ali so ž njim v rodbinski zvezi in ga kakorkoli vzdržujejo ali skrbijo anj.

Dediče, ki jih določi priglašenec na »Pristopni izjavi«, lahko spremeni vsak čas, in sicer mora javiti njih spremembo sam načelstvu pismeno. Za zavarovanceve pridobljene pravice same pa so neprenesne na drugo osebo.

Kdo more plačevati premije?

Če ne plačuje članskih dajatev (premij) zavarovanec sam, je lahko z zavarovančevim privoljenjem plačnik kdorkoli (tudi posojilnice, društva itd.). Ako pa je plačnik obenem tudi dedič, sme biti plačnik samo zavarovančev svojec. Za plačilo vseh članskih dajatev pa jamčita v vseh slučajih zavarovanec in plačnik vzajemno; če torej plačnik ne bi plačal, bi moral plačati zavarovanec sam.

Način zavarovanja.

Vsak sprejeti priglašenec dobi zavarovalno plico. Zavarovalne dajatve (premije) so redne in dodatne ter jih mora plačevati vsak zavarovanec ali njegov plačnik mesečno 20 let, oziroma do zavarovančeve prejšnje smrti, prostovoljnega izstopa ali izključitve. Po dvajsetletnem plačevanju premij plača zavarovanec do svoje smrti samo letno članarino.

Redni pogrebniški prispevek v I. oddelku Din 0'50, v II. odd. Din 1'—, v III. odd. Din 2'— in v IV. odd. Din 4'— plača zavarovanec za vsakega umrlega zavarovanca v svojem oddelku, ki je bil zavarovan dve leti, ali je umrl vsled nezgode; za zavarovanca pa, ki umre v čakalni dobi, le odgovarjajoči delni znesek četrtino ali polovico. Po zavarovanih, ki umrejo pred potekom šestmesečne čakalne dobe, plačajo zavarovanci četrtino pogrebniškega prispevka v rezervni sklad.

Dodatna (pozavarovalna) premija se določi po posebni zavarovalnotehnični tabeli, ki je navedena v pravilih.

Letna članarina se plačuje letno v naprej in je v I. odd. Din 2'50, v II. odd. Din 5'—, v III. odd. Din 10'— in v IV. odd. Din 20'—.

Čakalna doba.

Da se prepreči zloraba in preobremenitev zavarovancev, je določena čakalna doba, po kateri se šele izplača pogrebna.

Če umre zavarovanec pred potekom šestmesečne čakalne dobe, zapadejo vse vplačane premije v korist pomožne blagajne in se ne izplača nobene pogrebne ali podpore. Ako umre zavarovanec po šestih mesecih članstva, se izplača četrtina pogrebne, ako umre po dvanajstih mesecih članstva, se izplača polovica pogrebne, ako umre po štiriindvajsetih mesecih članstva, pa se izplača cela pogrebna.

Izjemoma pa se izplača celotna pogrebna pred potekom šestmesečne, enoletne ali dveletne čakalne dobe, če umre zavarovanec vsled nezgode takoj ali najkasneje v treh mesecih po nezgodi.

Čakalna doba je za vsakega zavarovanca enaka.

Višina in izplačilo pogrebne.

Največji znesek zavarovane pogrebne je v I. oddelku Din 1.250'—, v II. odd. Din 2.500'—, v III. odd. Din 5.000'— in v IV. odd. Din 10.000'—.

Največji znesek pogrebne v posameznem oddelku se izplača pred potekom 20 letne zavarovalne

dobe takrat, ko ima oddelek 2.500 zavarovancev; dokler pa oddelek nima 2.500 zavarovancev, le tolikokrat po Din 0'50, Din 1'—, Din 2'— ali Din 4'— za posamezni oddelek, kolikor zavarovancev je bilo v dotičnem oddelku prvi dan v mesecu, v katerem je zavarovanec umrl, deljeno pred potekom dveletnega zavarovanja s četrtino ali polovico po razmerni čakalni dobi. Izjema je pri nezgodah.

Po preteku dvajsetletne zavarovalne dobe se izplača po zavarovančevi smrti največja pogrebna ne glede na število zavarovancev v pripadajočem oddelku.

Pogrebna se izplača po zavarovančevi smrti dedičem, ko predlože uraden mrlški list in zavarovalno plico zavarovanca.

Pogrebna se ne izplača, če se dokaže, da je zakrivila zavarovančovo smrt namenoma oseba, ki bi bila upravičena sprejeti pogrebno in če se ugotovi, da so bili podatki v zavarovančevi pristopnici glede njegove starosti in njegovega zdravja ob pristopu neresnični.

Višina zavarovalnih prispevkov.

Zavarovalna tehnika in znanost poznate zelo veliko načinov kritja zavarovanih zneskov. Ne da bi o tem tu več razmotrivali, povdarimo, da se je »Zadružnost« odločila za način, ki meni o njem, da je pač prikladen socialni ustanovi, kar mora biti vsaka pomožna blagajna po svojem namenu, in ki je hkrati tudi zavarovalnotehnično varen; združila je namreč plačevanje zavarovalnih prispevkov po dejanski škodi in premije pozavarovanja, in to po načelu vzajemne pomoči.

Za eno zavarovano enoto (= 1.250 Din) je preračunana pri polnem številu oddelkovnih zavarovancev pogrebniška in pozavarovalna premija za vsakega zavarovanca na leto okrog Din 60'—, ali Din 5'— na mesec, ali za I. oddelek na mesec Din 5'—, II. oddelek Din 10'—, III. oddelek Din 20'— in IV. oddelek Din 40'—. K temu bi bilo prišteti še znesek okrog Din 26'50, 29'—, 34'— in 44'— na leto za članarino in upravne stroške.

Tako pravi zavarovalnotehnični račun. Ni pa verjetno, da bi bila skupna zavarovalna premija vsak mesec vedno največja, zato bo zavarovanec plačal v nekaterih mesecih mnogo manj, ko predvideva največji račun, dočim je verjetnost na večje plačilo tako malenkostna, da se izravna v plačilih že prej ko v enem letu, ako se res dogodi.

Radi neenakosti mesečnih pogrebniških premij je torej strah pred kakšnimi večjimi izrednimi plačili docela neosnovan, ker ne temelji na prav nobeni dejanski činjenici.

A kaj potem, če oddelek nima 2.500 zavarovancev? Odgovarjajočemu manjšemu številu zavarovancev in manjši pogrebnini so razmerno tudi pogrebniške premije manjše, ker plačuje zavarovanec pogrebniško premijo samo omejeno dobo in vedno le po dejanski škodi! Nevarnost za preplačilo pogrebniških premij bi bila le takrat, če bi bila doba plačevanja neomejena in bi bilo treba plačati za vsakim umrlim zavarovancem enako premijo ne glede na čakalno dobo. To oboje je pri »Zadružnosti« izključeno. S plačevanjem pozavarovalne premije pa imaš ne glede na oddelkovno število zavarovancev jamstvo rednega zavarovalnega zavoda, t. j. Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani, da dobiš po dvajsetletnem plačevanju zavarovalne premije izplačan z gotovostjo največji znesek zavarovane pogrebne popolnoma neodvisno od večjega ali manjšega števila zavarovancev »Zadružnosti«. V tem ravno je predvsem varščina

»Zadružnosti«, ki ji pridaja račun na trajen obstoj in da zavarovanci lepega dne ne bodo prikrajšani za vplačane premije.

Je zato zavarovanje »Zadružnosti« drago, morda dražje, ko druga zavarovanja po istih ali sličnih pogojih? Načinov zavarovanja je mogoče zelo veliko, a vsak ima svoje posebnosti. Zato ne gre metati vse vprek v en koš in reči: to zavarovanje je dobro, to slabo, marveč je treba presoditi vse po tehtnih vidikih, katerih prvi pa mora biti pri vsakem zavarovanju, da so premije zavarovancev varne in da imajo zavarovanci jamstvo, da po letih ne izgube svojega denarja v nič. Pri »Zadružnosti« je — kakor že povedano — za ta jamstva poskrbljeno. Njene premije niso nič večje in dražje, ko pri občnih zavarovanjih sličnega načina, je pa njih posebnost ta, da so računane po dejanski škodi in da si hkrati zavarovanec pridobi kljub temu ž njimi po določeni dobi pravico do jamstvenega izplačila celotne zavarovane glavnice.

V zadružnosti je moč!

Pri »Zadružnosti« plačujejo torej zavarovanci premije po načelu vzajemne pomoči, t. j. da plačujejo vsi zavarovanci enako ne glede na starostno razliko ob pristopu. Da, po računu plačujejo res vsi zavarovanci enake premije, a dejanski je kljub temu plačevanje premij stopnjevano po vstopni starosti zavarovancev in razlikovanje se izraža v tem, da plačujejo mlajši zavarovanci za starejše, starejši pa za mlajše. Kar mlajši zavarovanci plačujejo radi daljšega plačevanja za starejše zavarovance več pogrebniških prispevkov, plačajo starejši za mlajše več pozavarovalnih prispevkov; zavarovalna premija je s tem za vse zavarovance sicer izednačena, a kljub temu vendarle razlikovana in pri tem nobeden zavarovanec ni prikrajšan.

Udeležba na prihrankih.

Za vsakih pet let zavarovanja sme »Zadružnost« s sklepom občnega zbora znižati zavarovancem premije. Višina znižanja se določi na ta način, da se ena petina obstoječega rezervnega sklada deli s številom zavarovanih enot vseh upravičenih zavarovancev do znižanja ter se ta znesek pomnoži s številom zavarovanih enot posameznih upravičencev.

Primer: ob koncu leta 1935. bi znašal rezervni sklad Din 306.000.—. Ena petina, t. j. Din 61.200.—, bi se razdelila n. pr. med 6.120 zavarovanih enot med zavarovance, ki so stopili v zavarovanje leta 1930., dobi torej ena zavarovana enota Din 10.—, ali vsak upravičeni zavarovanec v I. oddelku Din 10.—, v II. oddelku Din 20.—, v III. oddelku Din 40.— in v IV. oddelku Din 80.—. S tem se okoristijo zlasti mlajši zavarovanci — v 20^{ih} letih so udeleženi 3 krat na prihrankih — s čemer je ponovno poskrbljeno za izravnano premij napram starejšim zavarovancem.

Predčasno prenehanje zavarovanja.

Zavarovanec lahko vsak čas izstopi iz pomožne blagajne kakor določajo to natančneje pravila. Z izstopom prenehajo zavarovancu seve tudi vse pravice; že vplačane premije — izvzemši pozavarovalne prispevke — se zavarovancu ne vrnejo.

Od pozavarovalnih premij pa se izplača zavarovancu, ki je izstopil prostovoljno po najmanj neprekinjenem triletnem članstvu, 75% dejansko vplačanih

pozavarovalnih prispevkov in to po 20^{ih} letih od dneva pričetka članstva, če to dobo doživi.

Pozavarovanje.

Vsak zavarovanec »Zadružnosti« je pozavarovan pri Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani, s katero je sklenila »Zadružnost« posebno pozavarovalno pogodbo. Vzajemna zavarovalnica jamči s to pogodbo »Zadružnosti«, da bo izplačan ob smrti vsakega zavarovanca »Zadružnosti« po preteku 20 let največji znesek pogrebne. Za vsakega zavarovanca »Zadružnosti« je to jamstvo rednega zavarovalnega zaveda največje važnosti, ker ve, da bo moral pri doživetju plačevati premije največ 20 let in da se mu po tem času ni treba bati, ali bo izplačana pogrebna in koliko, temveč ve, da bo izplačan največji znesek pogrebne in to ne glede na število zavarovancev »Zadružnosti«. Vplačanih premij torej ne more izgubiti in ga ni treba skrbeti, koliko bo članov »Zadružnosti« po 20^{ih} letih.

Pozavarovalne premije za to jamstvo pa so tako majhne, da niso v nobenem razmerju z zavarovano glavnico, saj je n. pr. za vplačani znesek okrog Din 1.600.— v 20^{ih} letih pozavarovana glavnica Din 10.000.—. Če bi hotel prištediti isto glavnico n. pr. v hranilnici, ki bi ti vloge obrestovala po 5%, bi moral vlagati 20 let vsak mesec Din 24.—, torej na leto Din 288.—, v 20^{ih} letih Din 5.760.—, da bi hranilnica izplačala po 20^{ih} letih Din 9.780'72. Za vlogo zneska Din 1.600.— v 20^{ih} letih pa bi hranilnica izplačala samo znesek Din 2.716'60.

Zavaruj se, varčuj!

Zaveza sveta je, da moramo umrėti, a smrti se radi skrbi za svojce in svoj pogreb ne boš bal, če boš zavarovan. Če omahne bogatin, ga podprejo prijatelji, če omahne ubožec, ga še znanci pehajo. Poskrbi torej pravočasno, da ne boš ob smrti nikomur na poti! Da pa poskrbiš pravočasno za svojce, je tvoja dolžnost! Misli na jezo poslednjega dne, kako velika bo, če te bodo videli svojci ob smrtni postelji praznih rok in bodo govorili: »Nekaj bi bil pa le lahko prihranil!« Začni torej takoj hraniti in prav dobro boš hranil vsak najmanjši novčič, če boš zavarovan pri »Zadružnosti«!

Sleherni človek se stara kakor trava, in glej samo, kako smrt kosi! Od 100.000 ljudi jih živi po 20^{ih} letih samo še 59.287. Najnovejša statistika pa pravi, da jih je umrlo izmed 1000 moških 531, ki so bili stari nad 55 let, 469 pa je bilo mlajših. Od 360.776 moških jih je umrlo le 49.792, ki so bili stari že 60 let, 310.984 pa jih je umrlo vsled bolezni ali nezgod, tako da jih je umrlo od 100 moških 81 predčasno. Po starosti so moški umrli: 22.462 od 21. do 30. leta, 18.437 od 31. do 40. leta, 25.011 od 41. do 50. leta. Izmed umrlih je bilo 171.011 zakoncev, ki so zapustili dnevno povprečno 469 vdov! Sedaj pa pomisli, ali je dobro, da si zavarovan, in ali niso uvideli n. pr. v Nemčiji nujnost zavarovanja, kjer je zavarovanih okrog 15 milijonov ljudi.

Zaključek.

Ker je vsak svoje sreče kovač, naj tudi vsak sam razmisli, če se bo zavaroval in bo zaupal zavarovanje »Zadružnosti«. Mislimo pa, da ne stori prav po pameti, kdor se ne zavaruje. Modri Sirah pravi — in njegova resnica je stara že nad 2000 let! — da ne pozablja v dobrih dneh hudih, imej v spominu, da smrt ne odlašja, vzemi zdravilo, preden zbolíš, misli na čas povračila in da le nespametnik gleda skozi okno v hišo, namesto da bi vstopil pri vratih in sedel k mizi! Zavarovalna miza »Zadružnosti« je pogrnjena tudi za tebe, samo prisedi v družbo krog nje!